

List izhaja vsaki dan... ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8,...

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst... alica S. Francesco d'Assisi 20. Te-

Anglija in Amerika

Prijatelji ali sovražniki?

S tem vprašanjem se bavi v daljšem članku Anglež Sir Graham Bower, član odbora Društva za mednarodno pravo.

Povprečni Anglež — pravi sir Graham Bower — je napram Ameriki prijateljski naklonjen in smatra, da bi bila vojna z Ameriko bratomorna vojna, greh proti civilizaciji.

Zgodovina bi morala služiti zato, da nas med drugim poučuje tudi o zmotah, ki so bile napravljene v preteklosti.

Vsi, ki so o tem pisali, so videli po mnenju Grahama Bowerja le pol resnice. Izvoza ameriškega revolucionarnega gibanja proti Angliji ni smeti iskati v Ameriki, temveč v Evropi, v Angliji.

Puritanci, ki so se prvotno imenovali separatisti, so se odcepili od anglikanske cerkve, osvobodili so se izpod škofovske oblasti, toda oni sami so preganjali kvakerje in katoličane v Novi Angliji ter so nadaljevali svojo borbo z anglikanci.

Načela božjega prava in ljudske vlade so bila predmet ostrih bojev med strankami Tory in Whig v Ameriki prav tako kakor v Angliji in ameriški revolucionarji so bili mnogo strožji proti lojalistom nego sami Cromwellovi vojaki.

Čikaški župan Thompson, ki se zavzema za duh odpora proti tradicijam, je vendar modrejši, nego sam misli, ker ipak priznava zveze z našim (angleškim) plemenom.

Anglija kakor proti Nemčiji, in morda proti Angliji še bolj, kajti proti Nemčiji ni bilo nikdar nikakega starega sovražstva.

Za Angleže je vse to nerazumljivo. Angleži delijo ljudi na Angleže, Amerikance in inozemce. Na žalost — vzklika tu žalostno Graham Bower — delijo Amerikanci drugače; oni razlikujejo dobre Amerikance, francoske zaveznike iz časa revolucije proti Angliji, uboge Angleže in nesrečne inozemce.

Thompson (znan po svoji mržnji proti Angliji) je predstavnik velikega dela ameriškega javnega mnenja, katero ima številne zastopnike tudi v višjih krogih, ki se shajajo na pr. v saloni imenovanega čikaškega župana. Ne gre samo za to, da se odstrani iz Chicaga vse, kar je angleško, temveč stremijo za tem, da se od Anglije popolnoma oddaljijo ter se osvobodijo od vsakega sodelovanja z Evropejci, dokler ne priznajo ameriške ideje.

Kljub temu zaključuje sir Graham Bower z nekim optimizmom, češ oba naroda imata vendar od svojih prednikov skupno dediščino: državljansko in versko svobodo, tradicijo pravičnosti in strpljivosti, kar ju določa za sotrudnika. Naloga obeh anglosaksonskih narodov je, da branita te vzvišene tradicije. Bila bi nesreča ne samo za nju sama, temveč tudi za celi svet, če bi dovolila, da justari družinski spori oddaljijo od njunih podedovanih obvez za obrambo svobode in pravičnosti v prid posameznikov in narodov.

Na eno skupno dediščino, ki jo imata oba naroda od svojih prednikov, je sir Graham Bower pa popolnoma pozabil. To je podedovani pohlep po oblasti nad svetom, ki je lasten obema. Ni pa prostora za dva taka oblastneža in če sta dva kandidata za tak svetovni imperijalizem, je zakon narave ta, da morata postati neizprosna sovražnika. To velja tudi glede razmerja med Anglijo in Ameriko, a drugi slabejši, oziroma manj bogati narodi nimajo seveda nikakega pravega razloga, da bi se na ta naravni zakon posebno jezili.

Nobile in tovariši

na potovanju proti domovini

KOPENHAGEN, 28. Danes imajo prispeli v Kopenhagen ponosrečenci italijanske polarne ekspedicije z generalom Nobilejem na čelu. Na ladji «Città di Milano» sta ostala Albertini in Matteoda, ki bosta kasneje, ko se bo ladja povrnila na Svalbarske otoke, vodila razne ekspedicije po Severovzhodni zemlji. Mariano pa je, kot vse kaže, v bolnišnici v Tromsøju. Povrnili se bo kasneje v Italijo. Medpotoma se bo za nekaj časa ustavil v kakem ortopedičnem zavodu v Nemčiji.

V vlaku, ki se tu pričakuje že od ure do ure, se torej nahajajo general Nobile, Cecioni, Zappi, Viglieri, Trojani, Behounek in Biagi, nadalje še Behouneka sestra, pater Gianfranceschi in člani ekspedicije, ki pa se niso udeležili onega usodnega pletala, ko je zadela 25. maja zrakoplov «Italia» znana nesreča. Z istim vlakom potujejo tudi Tornberg, Lundborg, Carison in drugi, sedaj že znani letalci.

Kot smo doznali v poslednjem hipu, bo prispel vlak z generalom Nobilejem in tovariši v Kopenhagen danes proti večeru. Sem je medtem že prispel spalni železniški voz iz Italije, s katerim bodo nadaljevali svojo pot vse do Rima.

Člani švedske rešilne ekspedicije

so se povrnil v Stockholm STOCKHOLM, 28. Semkaj so prispeli člani švedske ekspedicije, ki so sodelovali pri reševanju Nobileja in tovarišev pod poveljstvom poveljnika Tornberga.

Člane švedske ekspedicije so sprejeli na kolodvoru vojni minister, zastopniki civilnih in vojaških oblastev ter velika množica občinstva, ki jim je prirejala dolgotrajne ovacije.

S posebnim navdušenjem je bil sprejet sedaj že svetovnoznani letalec Lundborg.

Izmišljene in žaljive vesti

o Marianu in Zappiju

RIM, 28. Nekateri inozemski listi so objavili izmišljeno in zelo žaljivo vest, naperjeno proti častnikom italijanske vojne mornarice, proti Zappiju in Marianu, članoma Nobilejeve polarne ekspedicije. Citateljem je znano, da sta bila ta dva častnika odpravila, v družbi švedskega profesorja Malmgreena, od Nobilejeve skupine proti Severnemu rtu Svalbarskih otokov. Švedski profesor, ki je ranjen nastopil naporno potovanje, je glasom Zappijevih izjav umrl, njegova tovariša pa sta nadaljevala pot, dokler se nista znašla na ledeni plošči, katere so morski tokovi gnali po svoji mili volji. Po trinajst-dnevem stradanju in zmrzovanju je rešil oba častnika ledolomec «Krasin». Žaljiva in izmišljena vest, ki so jo objavili francoski, nemški, norveški in švedski listi, pravi, da sta Zappi in Mariano — pojedla švedskega profesorja!

To nečuvno obrekovanje je seveda izzvalo v tukajšnjem tisku velik odpor, kar je povsem razumljivo. Kakor so listi sedaj izvedeli, je to vest objavila najprej ruska «Večernaja Moskva» v nekem pretveznem poročilu letalca Čuhnovskega.

Trditve ruskega lista je v nasprotju z vsemi dosedanjimi izjavami Čuhnovskega in je dočela iz trte izvita. Tudi ni ugotovljeno, da bi omenjeni list imel svojega poročevalca na «Krasinu». Drugi ruski listi, ki so podrobno informirani o potku rešilnih akcij, niso zabeležili natančevanja «Večernaja Moskva», pač pa so jo posneli nekateri listi drugih držav.

Pogajanja med Jugoslavijo in Vatikanom

za sklenitev konkordata

RIM, 28. Po daljšem odmoru so se sedaj spet pričela pogajanja med jugoslovensko vlado in sv. stolico za rešitev mnogih vprašanj, ki niso še urejena. Jugoslovenskega poslanika Simiča je papež Pij XI. sprejel v posebni avdienci, potem ko se je slednji že razgovarjal z vatikanskim državnim tajnikom kardinalom Gasparrijem.

Razmotrivala so se vsa številna vprašanja, katera še ovirajo sklenitev novega konkordata, zakaj starega konkordata, sklenjenega 1914. leta s Srbijo, ne smatra več nobena izmed prizadetih strank za veljavnega.

Stroga razsodba posebnega tribunala

v procesu proti komunistem iz srednje Italije

RIM, 28. Poročali smo te dni, da se je pred posebnim tribunalom za zaščito države pričel proces proti 34 obožencem — komunistom, obdolženim, da so organizirali, tajno komunistično stranko v srednji Italiji, da so bili soudeleženi pri zaroti proti državnim oblastem in da so ščuvali k državljskim vojni.

Danes je bila proglašena rozsodba. Obsojeni so: Aldo Penazzato na 15 let in 9 mesecev ječe; Anton Borgatti na 12 let; Karel Negarville na 12 let in 9 mesecev; Tito Nischio 12 let; Ivan Ghini 5 let; Leander Bertolazzi 8 let; Kvirin Cappelli 8 let; Fortunat Lantini 8 let; Albert Colodi 8 let; Amedej Seghidoni 5 let; Arsenij Bolzoni, prof. Atilij Sciava in Andrej Mazza vsak na eno leto ječe; Henrik Chiavacci 5 let; Viktor Bordini 8 let; Adelaide Mignozzi eno leto; Herman Gigli je bil oprošten radi pomanjkanja dokazov; Helena Torrosi, Pavel Sereni, Aristide Orsucci, Adam Turri in Orest Stefani obsojeni vsak na 1 leto ječe; Venturini Pedini in Assunto Aira obsojena vsak na 2 leti ječe; profeso-rica Battistina Pizzardo obsojena na eno leto ječe; Fioravante Zannarini 5 let; Gvidon Pappini in Barantini sta bila oproščena, ker nista zagrešila kaznivega dejanja, Gvidon Manzetti pa je bil oprošten radi pomanjkanja dokazov; Scipij Terragiolli je bil obsojen na eno leto ječe; Egist Cappelloni oprošten, ker ni zagrešil kaznivega dejanja, Anton Bobini, Peter Marchi in Alfij Bastianini pa so bili oproščeni radi pomanjkanja dokazov.

Novajugoslovenska vlada

priznava delo za narodno skupščino

BEOGRAD, 28. Ministrski predsednik dr. Korošec je danes dopoldne najprej prevzel predsedniške posle od svojega prednika Vukičevića. Nato je imel tekom dopoldneva daljša konferenca s podčinimi ministri, nakar se je sestel s predsednikom narodne skupščine dr. Perićem in razpravljaj z njim o nadaljevanju dela v skupščini. Opoldne je odšel na dvor, kjer je bil pri kralju v avdienci do 13.30. Popoldne so se nadaljevala posvetovanja med ministrskim predsednikom dr. Korošcem in dr. Perićem. Ob 18. uri pa se je sestel ministrski svet. Seja je trajala dve uri in je odšel nato dr. Korošec spet na dvor v avdienco k kralju. Z dvora se je zvečer vrnil v vladno predsedništvo, kjer je bil izdan naslednji komuniké:

«Na svoji današnji seji je ministrski svet sklenil, da se narodna skupščina sestane v sredo, 1. avgusta, da nadaljuje svoje delo. Kraljeva vlada bo podala v skupščini svojo deklaracijo. Na seji ministrskega sveta je poročal zunanji minister dr. Marinković o nettunskih konvencijah. Vršila pa se je tudi razprava o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu in ki bodo omenjena v vladni deklaraciji.»

Kakor doznavamo iz vladnih krogov, vlada ne misli rešiti samonajnujših poslov v narodni skupščini, kakor se splošno domneva, marveč se pripravlja za daljše zasedanje skupščine. Uvodoma naj bi narodna skupščina obsodila atentatorja Punišo Račiča. Vlada bi nato podala svojo deklaracijo. Sledila bi razprava o vprašanju izročitve Puniše Račiča in njegovih sokrivcev Popovića in Jovanovića-Lune sodišču. Nadalje bi se izpopolnilo predsedništvo narodne skupščine. Na mesto umrlega podpredsednika Agatonovića kandidirajo demokrati dr. Slavka Sečeroja. Pred zaključkom zasedanja namerava vlada — po mnenju omenjenih krogov — predložiti narodni skupščini v odobritev še nettunske konvencije, zakon o stabilizaciji dinarja, zakon o Narodni banki, pooblastilni zakon o najetju inozemskega posojila n druge. Zasedanje narodne skupščine bi se nato odgodilo do jeseni.

V deklaraciji, ki jo misli podati vlada v narodni skupščini, bodo, kot vse kaže, naštet vsi ti zakoni. Razen tega bo vlada poudarila, da hoče uvesti režim popolnoma enakega izvajanja zakonov napram vsem državljanom ter da hoče zastaviti vse svoje sile, da se spet vzpostavi ta red in medsebojna strpnost v državi. Deklaracija bo vsebovala končno tudi zunanje-politična vprašanja. Poleg tega pa namerava dr. Marinković, podati v skupščini daljši ekspezo o zunanji politiki.

Dr. Šumenković imenovan za ministra brez portfelja

Kralj je danes podpisal ukaz, s katerim se je imenoval dr. Ilija Šumenković za ministra brez portfelja in za zastopnika zunanjega ministra dr. Marinkovića, ki odpotuje jutri v Požarevac. Za državnega podtajnika v finančnem ministruvstvu pa je bil imenovan bivši državni podtajnik dr. Dušan Letica. Kralj je odpotoval šele jutri iz Beograda in, kot vse kaže, ne na Bled, ampak v Han Pijesak.

Izjave Svetozarja Pribičevića

pred odhodom iz Beograda v Zagreb

BEOGRAD, 28. Svetozar Pribičević je nocoj s poslanci KDK, kolikor jih je še ostalo v Beogradu, odpotoval v Zagreb. Pred odhodom je tekom popoldneva podal novinarjem daljšo izjavo, v kateri pravi, da smatrajo Hrvatje in sploh prečanska javnost včerajšnje rešitve krize kot najbolj neprimerno. Z ozirom na vesti, da bo sedanja vlada, če bo uspešno izvršila svoje glavne naloge, dobila tudi volilni mandat, je Pribičević dejal:

«Jasno je samo to, da Hrvatje ne bodo prišli niti v bodočo narodno skupščino, če bo vodila volitve taka vlada in če ne bo

Ameriški senatorji

proti Kelloggovi protivojni pogodbi

RIM, 28. Dočim objavljajo listi vseh držav sveta, da se bo Kelloggova protivojna pogodba podpisala v Parizu z izrednimi svečanostmi, prihaja iz Washingtona vest, da se nekateri ameriški senatorji že pripravljajo na to, kako bi preprečili ratifikacijo Kelloggove pogodbe. Med ne preveč številnimi razlogi, ki jih navajajo ameriški senatorji, piše «Lavoro d'Italia», se nahajata tudi vprašani takozvanega gidskega koridorja in italijanske zasedbe Tirolske (Poadižja) — «dva obmejna problema, ki se ne bosta nikoli rešila in končno neveljavno uredila brez vojne nevarnosti».

Ameriški senatorji pravijo, da bi morale Združene države na p. v vprašanju južne Tirolske (Poadižja) «dati Italiji glasom Kelloggovega pakta moralno oporo proti tirolskim Nemcem».

V zvezi s temi washingtonskimi vestmi piše «Lavoro d'Italia», naj ameriški senatorji svobodno pobijajo Kelloggovo pobudo, da naj pa nikar ne nadenjajo vprašanj, ki ne obstojajo, kakor na primer vprašanje Poadižja.

Bolezen Stjepana Radića

Poklican je bil v Zagreb odličen dunajski zdravnik

ZAGREB, 28. Sinoči je bilo zdravstveno stanje Stjepana Radića še najbolj nevarno in je med njegovimi političnimi in osebnimi prijatelji zavladala velika skrb. Davi se je njegov položaj nekoliko izboljšal.

Danes zjutraj je znašala temperatura 38° 7, žila mu je bila po 116-krat na minuto, zrak je vdihaval po 24-krat na minuto. Njegov tek je bil primeren. Popoldne je padla temperatura na 37° 4, žila je bila po 112-krat na minuto.

Dasi se je njegovo zdravstveno stanje danes nekoliko izboljšalo, je bil k bolniku vendar le brzojavno pokovan dr. Singer z Dunaja. Prispel je nocoj z brzovlakom v Zagreb. Posetil je nemudoma Stjepana Radića, jutri bo bolnik roentgeniziran. Dr. Singer ke bo čez nekaj dni vrnil na Dunaj.

Nov načelnik generalnega štaba

RIM, 28. Z ukrepom, ki bo objavljen te dni, bo imenovan za načelnika generalnega štaba poveljnik armadnega zbora general Nikolaj Guattieri, dosedanja predsednik vrhovnega vojaškega sodišča.

Nesreča radi eksplozije granat

PESCARA, 27. Več dni se vrše tukaj strelske vaje 9. centra protiletalske artilerije. Včeraj zjutraj je tekom vaj nenadoma eksplodirala granata. Njeni drobci so zadeli vojaka Campochiara in ga smrtno ranili. Teško ranjena sta bila tudi dva druga vojaka.

Venezelosa miroljubnost

RIM, 28. Agenciji «Roma» poročajo iz Aten, da je Venzelos tudi po svojem govoru v Solunu ponovno dokazal svojo miroljubnost.

Neki delegaciji Grkov iz Carigrada je odkritosrečno izjavil, naj nikar ne mislijo na vojno: «Naših mej,» je dejal, «ne moremo več razširiti, pa tudi ni namena razloga, da ne bi iskali prijateljskih stikov s Turčijo. Po volitvah, ko bodo urejena vsa še sporna vprašanja med obema državama, bom pisal Ismail-paši glede pričetka pogajanj za sklenitev prijateljske pogodbe.»

Krsta maršala Diaza položena v grobnico

RIM, 28. Danes predpoldne je bila krsta maršala Armanda Diaza položena v pravkar dograjeno grobnico. Ceremoniji so prisostvovali pokojnikov sin vojvoda Marcello, nekateri pokojnikovi prijatelji ter zastopniki oblastev. Krsto je blagoslovil župnik bazilike «Santa Maria degli Angeli».

Olimpijada v Amsterdamu

AMSTERDAM, 28. Velike parade povodom otvoritve atletske olimpijade so se udeležili zastopniki pet in štiridesetih držav.

Francoski zastopniki se niso udeležili povorke in tudi tekmovali ne bodo. Včeraj je namreč prišlo na stadiju do neljubega incidenta. Eden izmed vratarjev stadija je prav nemilo naklestil nekoga člana francoske komisije radi česar so Francozi energično protestirali na merodajnem mestu. Priprani so bili, da bo vratar odpuščen, pa jih je davi čakalo neljubu presenečenje: robatega vratarja so našli na prejšnjem mestu. To je dalo povod, da so se odtegnili od olimpijade.

Bela Kun izpuščen iz ječe

DUNAJ, 28. Včeraj je bil povsem skrivoma izpuščen na svobodo bivši madžarski diktator in voditelj madžarskih komunistov Bela Kun. Ob 22.30 je v spremstvu policijskih organov odpotoval z brzovlakom v Passau, odkoder je danes z letalom nadaljeval svojo pot preko Berlina v Moskvo.

Ameriški senatorji

proti Kelloggovi protivojni pogodbi

RIM, 28. Dočim objavljajo listi vseh držav sveta, da se bo Kelloggova protivojna pogodba podpisala v Parizu z izrednimi svečanostmi, prihaja iz Washingtona vest, da se nekateri ameriški senatorji že pripravljajo na to, kako bi preprečili ratifikacijo Kelloggove pogodbe. Med ne preveč številnimi razlogi, ki jih navajajo ameriški senatorji, piše «Lavoro d'Italia», se nahajata tudi vprašani takozvanega gidskega koridorja in italijanske zasedbe Tirolske (Poadižja) — «dva obmejna problema, ki se ne bosta nikoli rešila in končno neveljavno uredila brez vojne nevarnosti».

Ameriški senatorji pravijo, da bi morale Združene države na p. v vprašanju južne Tirolske (Poadižja) «dati Italiji glasom Kelloggovega pakta moralno oporo proti tirolskim Nemcem».

V zvezi s temi washingtonskimi vestmi piše «Lavoro d'Italia», naj ameriški senatorji svobodno pobijajo Kelloggovo pobudo, da naj pa nikar ne nadenjajo vprašanj, ki ne obstojajo, kakor na primer vprašanje Poadižja.

Kellogg bo prišel v Pariz

NEW YORK, 28. «Herald Tribune» poroča, da bo Kellogg 18. avgusta odpotoval v Evropo. V Parizu se bo mudil dva ali tri dni. Kellogg bo ob tej priliki podpisal večstransko pogodbo proti vojni. Nato se bo spet vrnil v Ameriko.

Zedinjene države priznale vlado v Nankingu

LONDON, 28. Zastopnik vlade Zedinjenih držav je 25. julija podpisal pogodbo z novo kitajsko vlado v Nankingu. V Londonu in Tokiu so spriču tega zelo nezadovoljni. Za prva Kelloggova nota, s katero je vlada Zedinjenih držav priznala novo kitajsko vlado in ji stavi predlog za sklenitev nove pogodbe, je povzročila ogorčenje angleške in japonske vlade, ker je bil na ta način položaj Nankinga napram drugim vladam v veliki meri olajšan. Zedinjene države so brez drugega priznale vlado v Nankingu kot predstavateljico cele Kitajske, ki je zmožna prevzeti vso odgovornost za vse ono, kar se lahko še pripeti na Kitajskem.

Potres in bruhanje vulkana na Filipinih

MANILLA, 28. Vulkan Mayon je včeraj spet pričel bruhati velike količine pepela in lave. Pred prvimi silnim izbruhom so se beležili tudi močni potresni sumki. Ze zaradi potresa so bližnje naselbine trpele veliko škodo. Mnogo hiš se je porušilo. Ljudje so pričeli bežati zlasti iz Libonga, kamor se je vili kar cela reka raztaljene lave. Kot doznavamo, se je na Mayo-uno odprlo novo vulkanično žrelo.

DUNAJ, 28. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih so pričele krožiti govornice, da bo avstrijski poslanik pri Kvirinalu dr. Lothar Egger premeščen v Pariz. Sedanji avstrijski poslanik v Parizu in bivši avstrijski zunanji minister Grünberger bo zastopil diplomatsko službo. V Rim pa bo prišel na mesto dr. Eggerja sedanji avstrijski poslanik v Beogradu Hoffinger.

Drobne vesti

Ellen Terry

V Londonu je umrla najslavnejša angleška gledališka igralka Ellen Terry. Znana je bila po vsej Angliji. Igrala je od svojega osmega do eden in sedemdesetega leta. Rojena je bila l. 1848. v Coventryju. Njeni starši so bili tudi igralci. Kar je bila Duse za Italijo, Wolter za Dunaj, to je bila Terry za Anglijo. Ko se je poslavljala po tri in šestdesetih letih gledališkega udejstvovanja, ni bilo na Angleškem časopisa, ki bi se je ne bil spomnil. Zgodilo se je to l. 1919. in nastopala je v ulogi dojitke v igri «Romeo in Julija». Za njo kaže sedaj vsa Anglija. Kralj Edward VII. ji je dal plemstvo, Sirgent, najznamenitejši angleški portretist, jo je naslikal kot Lady Macbeth in odlični pesnik Oskar Wilde je zložil njej na čast sonet «Ellen Terry kot Pozzija».

Tedenski pregled

Trst, 28. julija 1928.
ITALIJA

Kot je bilo napovedano, se je v ponedeljek pričelo zasedanje ministrskega sveta, ki je zavzelo dve seji, v ponedeljek in v sredo. V ponedeljek je predsednik on. Mussolini poročal o zunanjem in notranjem političnem položaju, o socialnih in kmetiko-gospodarskih vprašanjih. Omenil je odstranitev diplomatskega nesporazuma z Avstrijo, podpis trgovinske pogodbe z Madžarsko, pritrditev Italije na Kelloggovo noto o pogodbi proti vojni, sklenitev tangerskega sporazuma, sklenitev dogovora s Perzijo in pričetek novih pogajanj za revizijo pogodbe s Kitajsko, ki jo je nankinska vlada odpovedala. Govoril je o padanju brezposelnosti in o napovedih glede letošnje letine. Končno je naglasil, da bi bilo treba proti inozemskim zahtevam glede preiskave o italijanski polarni ekspediciji samo odločno protestirati, ker pomembno je zahteve za enkrat le nečloveški in protitalijanski napad proti onim, ki so junaki drame, ki se niti zaključila še ni. Preiskava se bo izvršila v Italiji pod vodstvom italijanskih oblasti.

Pri drugi točki dnevnega reda je poročal on. Mussolini o finančni politiki in o smernicah novemu finančnemu ministru. Finančni minister bo moral skrbeti predvsem, da ostane stabilizacijska višina lire nedotaknjena; da se ne bodo nalagala nikakoli nova davčna bremena, pač pa se bodo preganjali oni, ki se upirajo plačevanju davkov; da se ne bodo najemale nikakoli nova posojila ne v inozemstvu ne v notranjosti države in da se bo na vse mogoče načine nižal javni dolg; da se izdatki docela prilagodijo proračunom; da se državno računovodstvo tako poenostavi; da ga bo vsakdo lahko razumel; in da se končno očuva sigurnost hranilnih vlog ter da se ne podpirajo gospodarska podjetja, ki niso življenja zmožna.

Poročila o požarih, ki jih prejemamo dan za dnem, se nevarno množijo. Iz vseh okrajev dežele moramo žal poročati o teh nesrečah. In ob vsaki novi vesti, ki poroča o ognju, se človek zdrzne od strahu in se zopet pomiri še le tedaj, ko prečita dopis in vidi, da je bil ogenj omejen le na eno samo poslopje, da je bila nadaljnja nevarnost odstranjena.

Toda v teh nenavadno suhih dnevih ne moremo biti nikdar dovolj previdni in vedno moramo imeti pred očmi, da pomeni vsak požar, vsak najmanjši ogenj v vasi veliko nevarnost za celo sosesko. Ta nevarnost je tem večja, ker je po več krajih poleg tega, da so vse hiše do skrajnosti razsušene, tudi veliko pomanjkanje vode.

Zato priporočamo ponovno prebivalstvu, naj bo previdno do skrajnosti. Posebno naj se pazi, da se na vsak način skrijejo otrokom vžgalice, in sicer tako, da jih nikakor ne morejo najti, da bi se z njimi igrali. Največjo previdnost pa so dolžni sebi in soseski posebno kadičci. Ko vržejo ogorek proč, naj ga poteptajo z ного ali že v roki pogasijo, preden ga vržejo. Sploh naj se prepričajo, da končič cigarete ne gori dalje na tleh. Enako pazljivi morajo biti tudi kadilci pip pri otrsranju teh poslednjih, a vsi morajo posebno paziti na to, da popolnoma upihnejo vžgalico, preden jo vržejo proč.

Nevarnost ognja je velika in temu primerno se mora povečati do najvišje mere tudi previdnost vseh. In to toliko doma in v bližini stanovanj kolikor tudi zunaj na polju in posebno še v gozdu.

Red za izplačevanje pokojnin

Izplačevanje pokojnin državnim upokojencem za mesec avgust se bo vršilo po niže označenem redu. Izplačevanje se vrši pri ločenem oddelku kr. zakladnice v ul. Gopca št. 3, pritrilje.

1) Civilni in vojaški upokojenci izpod prejšnje vlade:
a) Vdova in sirote: 31. julija 1928 št. 1 do 900, 1. avgusta št. 901 do 1700, 2. avgusta št. 1761 do 6820, 3. avgusta št. 6821 do 12.000, 4. avgusta št. 12001 in dalje.
b) Direktni upokojenci: 31. junija 1928 št. 1 do 1100, 1. avgusta št. 1101 do 2600, 2. avgusta 2601 do 9100, 3. avgusta št. 9101 do 13.600, 4. avgusta št. 13.601 in dalje.
2) Invalidi, vdove in sirote bivše avstrijske armade: vsi 11. avgusta 1928.

Vsi predjumi brez pokojninske

javnost je sledila s pozornostjo naporom generala Hadžića, ki mu je kralj poveril mandat za sestavo nevtralne vlade, ki pa naj bi sodelovala za narodno skupščino. Toda ministrski kandidati iz prečanskih krajev so se uprli tem težnjam generala Hadžića in končno je on kralju vrnil svoj mandat. Zgodilo se je to v nedeljo in v torek je dobil mandat dr. Korošec, voditelj SLS. Vnovič so sledila pogajanja, ki niso bila baš lahka. Toda včeraj je morala pasti odločitev. Ob 11. dopoldne so se zbrali voditelji radikalov, demokratov, muslimanov in dr. Korošec ter dosegli sporazum. V prvih popoldanskih urah je beogradska javnost izvedela, da je kralj podpisal ukaz o sestavi nove delovne in parlamentarne vlade.

Omenili bomo le glavna ministrstva. Ministrsko predsedništvo je prevzel dr. Korošec, ki si je ohranil tudi mesto notranjega ministra, zunanje zadeve bo še nadalje vodil dr. Voja Marinković in dr. Subotić je prevzel finančno ministrstvo. Velje Vukičevića ni več v vladi in z njim je izpadlo še osem drugih dosedanjih ministrov, med njimi tudi finančni minister dr. Marković, ki je, kot znano, v Londonu sklenil dogovor o velikem jugoslovenskem posojilu.

Novi kabinet dr. Korošca je bil takoj zaprišežen in sinoči se je že vršila prva seja ministrskega sveta. Dr. Korošec se je posvetoval nato tudi s predsednikom narodne skupščine in je bilo sklenjeno, da se skliče narodna skupščina, ki se bo sestala pričetkom prihodnjega tedna. KDK, glavna opozicijska parlamentarna skupina, pa v narodno skupščino ne bo prišla. Že pred dnevi se je vodstvo kluba IISS preselilo v Zagreb, danes pa mu sledi še vodstvo SDS.

Pričakovati je bilo, da bo St. Radić kmalu spet zdrav. Namenil se je tudi že v Varaždinske

toplice na oddih. Nenadoma pa se je v tem tednu njegovo zdravstveno stanje poslabšalo. Prve vesti o tem so povzročile njegovim prijateljem velike skrbi, pozneje pa so zdravniki ugotovili, da Radićevo življenje ni v nevarnosti.

Preteklo je že leto dni in več, odkar je francoski zunanji minister Briand predlagal Kelloggovo, državnemu tajniku Zedinjenih držav za zunanje zadeve, naj se med Ameriko in Francijo sklene protivojna pogodba. Sledilo je dolgotrajno izmenjavanje zadevnih not, prišlo je do direktnih pogajanj in končno do sporazuma, po katerem se bo 27. avgusta v Parizu podpisala protivojna pogodba, katero pa bo podpisalo 15 zastopnikov evropskih in drugih vlad: Anglije in njenih dominionov, Francije, Zedinjenih držav, Nemčije, Italije, Japonske, Španske, Belgije, Čehoslovaške in Poljske.

Nova kitajska vlada v Nankingu je odpovedala vse pogodbe, sklenjene koncem preteklega stoletja med Kitajsko in drugimi državami. Italija te enostranske odpovedi ni sprejela na znanje, pač pa je vlada izrazila pripravljenost, pogajati se z nankinsko vlado za revizijo pogodbe. Tudi japonska vlada je zavzela to stališče, a vse bolj odločno. Zedinjene države pa so se, kot izgleda, postavile v tem vprašanju na stran nacionalistične kitajske vlade, ki je bila s strani Washingtona tudi že priznana.

V Egiptu je bil za dobo treh let razpuščen parlament in uvedena, kot je izjavil sam predsednik vlade Mohamed Mahmut paša, »dobrohotna« diktatura. Nacionalisti, katerih poslanci in senatorji so v dosedanem parlamentu odločevali, so se sedve uprli protiparlamentarnemu stališču Mahmutove vlade. Prišlo je že do burnih demonstracij in krvavih dogodkov. Izgleda pa, da bo zmogla vlada, četudi s silo.

DNEVNE VESTI

Požari

Poročila o požarih, ki jih prejemamo dan za dnem, se nevarno množijo. Iz vseh okrajev dežele moramo žal poročati o teh nesrečah. In ob vsaki novi vesti, ki poroča o ognju, se človek zdrzne od strahu in se zopet pomiri še le tedaj, ko prečita dopis in vidi, da je bil ogenj omejen le na eno samo poslopje, da je bila nadaljnja nevarnost odstranjena.

K uprizzoritev "Nerona" v Vidmu

Pišejo nam: Tudi Videm stoka v tem času pod žarki neumljene solnčne vročine. Človek ne najde nikjer hladnega zraka; nekateri strpežni ostajajo doma, drugi se ohlajajo v oddaljeni občinski kopeli, tretji zahajajo v kavarne in pivnice in iščejo utuhe v hladni pijači.

Izmed vseh italijanskih mest ima Videm najmanj zanimivosti. Sedanje mesto šteje nad 60.000 furlansko narečje govorečih prebivalcev. Lice mesta je podeželsko, z vijugastimi ulicami in največ do trondastropnimi hišami. Nič čudnega ni za poznavalca italijanskih mest, če naleti tudi na veliko številno cerkva. Teh je v Vidmu 49. Več ali manj se vse cerkve odklikujejo s svojimi slogi, med temi je najbolj znamenita katedrala. Leta 1296. v romanskem in gotskem slogu začeta, a še sedaj ne dokončana. V notranjosti ima slike, kipe in rezbarije (v baročnem slogu) z lepo umetniško vrednostjo.

Zgodovina imenuje mesto Videm nekaj pred letnic 1000. Cesar Oton II. daruje znameniti grad, ki je bil l. 1511. uničen od potresa, patrijarhu Rodoaldu. Zaradi pritiska cerkvene oblasti se vda leta 1420 mesto Benečanom. Tudi turška krđeli ne prizanešajo mestu in deželi ter vderejo l. 1472. In tako poteče nekaj stoletij v stalnih bojih s sosedi in preprih v upravi patrijarhov, dokler ne pride leta 1797. v oblast Avstrije. Narod se bori z vneto prot Avstriji in sad te mržnje je Jakob Grovič, ki je leta 1848. kot upornik ustreljen na videmskem gradu. Sledi leto 1866., ko zapusti Avstrija zasedeno ozemlje. V svetovni vojni je Videm vnovič zaseden od avstrijsko-nemške vojske, a po polomu centralnih vladstev se mesto zopet vrne Italiji.

Tu pa tam pričajo skromni ostanki na napisnih tablah, da je imel naš narod nekaj tesne stike z videmskim mestom. V tem času se pripravlja prireditelj Boitove tragedije »Neron« na prostoru videmskega grada. Leta 1926. je bila uprizorjena v veronskem amfiteatru. Videmska predstava bi bila druga uprizzoritev imenovane opere na prostem. Uprizzoritev »Nerona« stavi ogromne tehnične zahteve. Orkester mora biti zaradi akustike zaseden v obliju, pevski zbor istotako jak, odrske mase v veliki množini. Sploh ves aparat tako obseben, da bi silničnega dejanja tržaško občinsko gledišče ne zmoglo. Sedanja uprizzoritev »Nerona« ima skoraj enakozasedbo kakor v milanski

»Scali«, namreč okolu 800 oseb. Da ta zbor v redu deluje, je odvisno le od glavnega dirigenta. V tem je imel odbor srečo, kajti izbral si je nadarjenega in mladega dirigenta v osebi Antona Votto.

Libretto opere predstavlja odlomek iz dobe preganjanja kristjanov za časa cesarja Nerona. Glasba ne predstavlja razen nekaj točk nič novega, glasbeno globokega, v veliki večini delujejo orkesralni efekti. Tretje dejanje ima nekaj dobrega, pranje kristjanov in molitev je kleno zrno. Recenzija izjavlja je skoraj izključena, ker je pri predstavah na prostem radi akustike in vremenskih vplivov vsaka sodba nemogoča.

Operne predstave na prostem so sila nevarno in riskantno podjetje. Srečen potek predstav je odvisen le od vremenskih okoliščin.

ŠESTMesečni gospodinjiski TEČAJ V TOMAJU

Podpisano vodstvo gospodinjiske Sole v zavodu šolskih sester v Tomaju javlja, da se od 1. okt. 1928 nov šestmesečni gospodinjiski tečaj. Dekleta, ki se ga mislijo udeležiti, naj vložijo prošnjo (na nekakovani poli) najkasneje do 20. septembra. Prošnji je priložiti uravnoteženo, zdravniško in zadnje šolsko spričevalo. Sprejemajo se dekleta, ki so dopolnila 16. leto. Natančnejša pojasnila daje vodstvo zavoda, če se priloži znamka. Sprejemajo se v internat tudi ljudskošolske deklice.

Zavod šolskih sester v Tomaju na Krasu.

ZITNI TRG

Tendenco v pšenici je v skladu z ugodnimi žetvenimi poročili še vedno mlačna. Žitne borze upoštevajo namreč dejstvo, da je mogoči izpad v letini kvit po visokih vidljivih zalogah, ki znašajo 66 milijonov namrah 49 milijonov q kantskega leta. Evropa bo imela v celoti nekaj slabšo žetev, ki se izravna s precejšnjimi tarimi zalogami. To bi govorilo v prid današnjemu gibanju cen. Italija je po prvih cenitvah pridelala 64 milijonov q pšenice. Trg je sprejel to novico z nazadovanjem cen. Domača pšenica je notirala v zadnjih dneh L 125-127 franko furlianska postaja. Mnogobrojne so predvsem madžarske ponudbe ki se gibljejo na bazi dolarjev 5.10 Postojna ali Reka tranzit Jugoslovenska pšenica notira Din. 290 Postojna tranzit. Do sedaj ni bilo sklenjenih niti v madžarskem, niti v jugoslovenskem blagu nobenih kupčij. Koruzja je pri pomanjkanjih kupčij čvrsta. Foxani notira L 110, za laplatsko rumeno koruzo se zahteva L 97-100 franko vagon Trst. Oves ima različne cene. Za dobavo v avgustu stane Din. 228-230, za september - november se zahteva L 86 Postojna tranzit. Češki oves za september-november stane L 89, rinfusa, Trst tranzit. Riž je še nadalje mlačen. Maizne količine se trgujejo po L 167-171 franko skladišče ali postaja Trst. Krušna moka ima različne cene. Vagonske količine stanejo L 162-168, majhne količine L 170-180 franko postaja Trst. Čvrsti so drobnji otrobi, ki so porastli za 2 liri pri stotu. Koruzni zdrob je v primeri s koruzo jako po ceni. Stane namreč L 118 franko na bližnji furlianski mlin.

SEŽANSKI TRG

Na trg v Sežano dne 23. 7. t. l. je bilo prizananih 428 glav živine, in sicer: 339 volov, krav in telet, 19 konj in 70 prašičev. Cene govedu od 300-340 lir stot, teletom okolu 450 lir stot mrtve teže, konjem do 2500, sicer po pasmi in lepoti. Prašički 5-10 tedenski 100-160 lir glava. Barak (Sotorov) je bilo na trgu 30. krošnjarijev 25. Kupčija srednje dobra. — Ker bo 12. 8. nedelja, se bo vršil prihodnji sejem dne 13. 8. t. l. t. j. v ponedeljek.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu dne 27. julija 1928.
Rojeni: 9 (eden mrtov); umrli: 12.

Iz našega urada

M. Lačen - Gorica: Uspeh našega posredovanja smo Vam naznanili pisмено na dogovorjeni naslov. Konkordat št. 6123 se nahaja v naših rokah.

A. R. - Štarije: Po smrti moža dobi njegova vdova koncesijo za izvrševanje dimn. obrti, mora pa imenovati za to stroko večšega upravitelja.

Klemen - Rakitnik: 1) Cenilca ne plačati; 2) zakon pravi, da se bodo zemljišča povrnila — ako ne pride do razlastitve — v dobrem stanju; 3) ostale podrobne informacije ustmeno, ko pridete semkaj.

Pater Stanislav: Vaša prisotnost tukaj ne bi pospešila rešitve, ker čakajo odgovor na gotovo zahtevane informacije. Treba pač potrpeti.

Jusarji: Preden damo kakšen nasvet, moramo imeti jasen vpogled v stvar. Prinesite plačilni nalog, da vidimo, na kaj se nanaša, a tako, da ne zamudite roka, ako bo umesten rekurz.

Metod Sila - Trst: Ni bilo odredbe, naj bi se uknilo izplačevanje, narobe, izdan je bil plačilni nalog za vsa nakazila od 1. 3. 1923 do 29. 2. 1928. z izkazom št. 117 od 14. 2. 1925. Pridite tim prej semkaj s knjižico! — Opozorjamo Vas ob tej priliki, da boste v najkrajšem času pozvan na zdravniško

ugotovitev radi nadaljevanja nakazil.

Mihael Kraj - Gorjansko: Vam je znano, da Vam je bila pokojnika na odbita, ker niste bil tedaj šestdesetletnik in tudi ni bil umrl sin Vaša edina podpora. Ako se ne pogoji medtem izpremenili, obnovite prošnjo.

Rokovni kolektor za mesec avgust: Dne 10. avg. bo zapadel rok za plačanje pri davčni iztirjevalnici obroka direktnega davka, davčnih naklad in lokalnih tributov, a dne 18. avgusta bo ta rok potekel.

Urša vd. Senca - Dolina: Ukrenilo se je za popravilo rojstnega datuma; odlok bo sledil v kratkem. Tajništvo.

Iz tržaškega življenja

Nogo mu je zmečkalo
37-letni Antonij Macor, stanujoč v Miljah, ulica Cerči št. 641, se je včeraj ponesrečil v tržaški ladje-delnici Sv. Marka. Nekako ob 10.30 je imel opravka pod nekim žerjavom, ki je bil v tistem hipu dvigal večji torov jeklenih plošč. Macor nevarnosti ni zapazil, zato ga je torov močno udaril in vrvel na tla. Z vozom rešilne postaje je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Zdravnik mu je ugotovil močne poškodbe na levi nogi, kjer mu je žerjav zmečkal prste. Bil je sprejet v X. oddelek, kjer se bo moral zdraviti 15 do 20 dni.

Na delu se je poškodoval
Kolar Jakob Kette, star 33 let, stanujoč v ulici degli Artisti 11. je bil zaposlen včeraj pri gradbi parnika, ki je označen za sedaj s številko 774. Nahajal se je ravno ob vznožju lesenega ogrinja, ki podpira ladjo, ko se je od ogrinja ločil kos lesa, padel nanj in ga ranil na glavi. Tovarši, ki mu je prihital na pomoč ga je spremlil v mestno bolnišnico. Zdravnik mu je rano obvezal, ker pa je Kette zadobil le lažje poškodbe, je lahko tudi koj zapustil bolnišnico.

Vratarjeva nezgoda
V ulici S. Servolo št. 11 imajo vestnega vratarja, 34-letnega Lucija Drevecija. Predvčeršnjim pa je drago izkupil to svojo vestnost. Omenjenega dne sta se šopirila na pragu njegovega kralještva 18-letna Alba Sossicheva in neki 22-letni Moro. Ko sta tako podpirala zid in gradila gradove v oblakih, je pristopil k njima vestni vratar in ju zaprosil, naj se malce odmakneta od hišnih vrat, da ju druge stranke ne bodo motile v sladkem sanjenju. Da bi tega ne bil storil nikoli! Mlada Alba je vzrojila nad takim kršenjem najemtelarnejših pravic, mogoče pa ji je bilo tudi neljubo, da jo je vratar motil s takimi prozaičnimi računi baš tedaj, ko so misli rojile okrog gradov, ki so jih mladostne sanje gradile v oblake. Meni nič tebi nič, ga je pričela obd lavati s pestmi. Pri tem ji je seveda pomagal njen trubadur tako, da se je ubogi Drevecij moral zateči v mestno bolnišnico, kjer so mu ugotovili lažje poškodbe po vratu, po hrbtu in po nogah. Zdravitvi se bo moral kakih šest ali sedem dni.

To pa je bil res »nogobroc«
29-letna Roza Maraldo se je vračala predvčeršnjim zvečer proti svojemu domu v ulici Ponzianino št. 11. V neposredni bližini njegove doma pa ji pride naproti 24-letni tečaj Elija Cleria, stanujoč v isti hiši ki začne že od daleč na vedla razlagati od kod ta jeza; ko pa je zvedela, da je vzrok težakovo pa je mala praska njunih otrok, mu je pričela vračati zob za zob. No, Elija se pač ni mogel merit z Rozo, kar se tiče besednega zaklada, ki ga taki slučajji predvidevajo, in ko je videl, da ji z besedo ne more do živga, ji je sprožil prav pošteno brzo v najmanj žlahtni del telesa. Maraldo se je zatekla v bolnico, kjer so ugotovili da bo lahko spet dobra v dveh ali treh dneh.

S skednja je padel
Rudolf Bendi, star 12 let, stanujoč v Prebeniku št. 10, je včeraj popoldne nameraval po opravkih na domači skedenj. Stopil je na lestvo, pa se mu je izpodrsnilo, da je padel na tla z višine treh metrov. Zadobil je lažje poškodbe na levi roki. V tržaški bolnišnici, kjer se je bil prijavi, so ga obvezali.

Vesti iz Goriškega

Goriške mestne vesti

S krivcem je grozil občinskemu stražniku
Anton Blason, star 53 let, iz Gradiške, je prišel včeraj po opravkih v Gorico. Po končanem opravkih je šel na kozarec vina v gostilno. In nato se je začel! Iz ene gostilne v drugo, povsod je Blason dobival znanca, ki so radi plačevali za vino. Potasi se ga je pošteno nalezel in odšel na ulico. Negotov v koraku je prišel po ulici Teatro proti najbolj prometnemu križišču na Korzu pri prosti, kjer stoji strumno sredi križišča občinski stražnik in nadzira promet. Ko je ta — bil je ravno Herman Devetag — zapazil skoraj potapljačovo se človeško barko sredi vrvenja vozov, ljudi in avtomobilov, je hotel, boječ se kako nesreče, uvelja-

viti svojo oblast in jel poditi pijačo proč. Temu pa to ni bilo po volji, zato je potegnil iz žepa krivce in se z njim spravil nad stražnika. Moral so pristopiti orožniki, ki so korajžnega pijačca aretirali in ga odgnali v zapore, kjer je na razpolago sodniški oblast.

Odprte lekarne
Danes v nedeljo dne 29. julija 1928. bodo odprte v Gorici te-le lekarne: ves dan z nočno službo vseh prihodnji teden lekarna Čubich, via Rabatta št. 18; do ene ure popoldne pa lekarni Liberi, Corso Vittorio Emanuele št. 39 in Cristofoletti, na Travniku št. 14.

NA PRETURI
Na ulici so ga zalotili ob prepo-vedeni uri
Jožef Furlan, star 34 let, je moral pred goriškega sodnika, ker so ga zalotili javni organi pozno ponoči na goriški ulici, dasi mu je bilo prepovedano odhajati z doma po deveti uri zvečer. Sodnik ga je obsodil na 34 dni zapore.

O solnčna Gorica, kako si pri- vlažna!
Zapodili so jo iz Gorice in ja strogo pod kaznijo zabikali, da se ne sme nikdar več prikazati vanjo. Toda Franca Vogrič, stara 23 leta, iz Tribuše, se ni mogla ustavljati omamam solnčne — v teh dneh se preveč solnčne — goriške prestolice. Vrnila se je. Pa so jo prijeli — in jo poslali pred sodnika kateri jo je kaznoval na mesec dni zapore.

Odvetnik tožen, da je povozil pešca
Odvetnik dr. Virgilij Vinci, star 47 let, iz Krmina, je pred časom na križišču ulic na Korzu poleg pošte povozil s svojim avtomobilom nekega Antona Boškina, ki se je radi zadobitih ran moral zdraviti 20 dni. Odvetnik je bil radi te nesreče naznanjen sodišču in včeraj se je zagovarjal pred goriškim sodnikom. Dokazal je, da ni bil on prav nič kriv nesreče, pač pa pešec sam, ki se ni umaknil s poti, dasi je on dalj znamenje s trombo. Zato je sodnik odv. Vincija popolnoma oprostil.

Denar je potreboval, zato je kradel
Tako se je zagovarjal na preturi Rudolf Černic iz Opatjega sela, ki je bil obtožen, da je vdril v hišo Franceta Devetaka in mu ukradel 20 lir. Sodnik ga je obsodil na tri mesece zapore.

Radi tehtnice
Ze zadnjič smo poročali o materi Šempaškega mesarja g. Pelicoma, stari 70 let, ki so jo orožniki zaprli kljub njeni starosti, češ, da je pri tehtanju vršila nekatere nepravilnosti. Obdožili so jo tudi, da je ob priliki aretacije žalila orožnike ki so jo naznanili sodijskimi oblastmi. Morala je pred goriškega sodnika, kjer je trdila, da je nedolžna in da ni žalila orožnikov. Sodnik pa jo je obsodil na 2 mesece in 15 dni zapore, toda kazen ji je pogojna in se ne vpiše v kazenski list.

Porečjankula v Logu pri Vipavi
Kdo ne pozna lepe, ponosne in velike cerkve, ki se košati v sencih visokih dreves sredi tako prijetne zgorjaje Vipavske doline? Znana je tam božja pot ki so nekajdaj posešali romarji iz cele Goriške in bivše Kranjske še bolj kot danes, zlasti pa za Smarne paznike. Obnovimo zopet stare navade, ki so združene z romanjem v ta ličični log — sredi Vipavske doline. Naj pastane zopet zbirališče vseh, ki hodijo tožit Bogu — svoje brige in težave.

Dne 1. in 2. avgusta t. l. se bo vršila v Logu pri Vipavi takozvana porečjankula s ledečim vspre-dom.

Sreda 1. avgusta: Ob 3. popoldne pričete spovedovanja. Zvečer ob Ave Mariji pefe litanije Matere Božje in blagoslov.

Četrtek 2. avgusta: Ob 5. zjutraj začete spovedovanja. Zvečer ob Ave Mariji pefe litanije Matere Božje in blagoslov ter sklep po-božnosti.

KOMEN

Obsodba na preturi
Tukašnji pretor je obsodil Anko Kermolj, 16 let staro, iz Svetega — kateri smo pred kratkim poročali, da so jo zaprli — na eno leto in en mesec zapore radi tatvine in požiha na škodo Josipa Kovačič iz Svetega. Kazen bo odsedela v Gorici.

Poljski tatovi
Dasi je letošnja suša utrlila že skoro vse pridelke, vendar tudi letos poljski tatovi nimajo usmiljenja z onim, kar je še ostalo. Tukajšnjemu posestniku Ivanu Živiku so pobrali za kakih 200 lir sadja. Angelu Makovcu iz Svetega pa 75 kg krompirja. Oba sta naznanila tatvino orožnikom, ki skušajo sedaj zaslediti tatove.

STANDREŽ

Vojak pod avtomobilom
20-letni vojak Angel Menicuccel je bil vračal iz mesta proti svoji vojašnici na Rojčah. V bližini vojašnice ga je podrl na tla avtomobil, ki ga je vodil zasebnik Gvidon Grinover. Prihiteli so vojaku tako na pomoč tovariši iz bližnje vojašnice, ki so videli nezgodo, in prenesli Menicucciya ki si je bil zlomil nogo, v bolniško sobo vojaš-

nica, dokler ga ni prepeljal avtomobil v vojaško bolnišnico. Karabinerji preiskujejo sedaj vso zadevo, da bi ugotovili, v koliko je avtomobilist kriv nesrečo.

POMIKVE Birma

Dne 18. julija je bilo v naši vasi vse praznično. Kako tudi ne? Dospel je v našo vas prevz. knezo nadškof goriški, da bi podelil našim otrokom sveto birno. Sprejeli smo ga z vso svečanostjo, z veseljem v naših srcih. Bilo je več pozdravnih govorov domačih fantov in deklet; vladiki je bilo podarjenih tudi več šopkov, vsa pa je bila okrašena z zelenjem in slavo. Gotovo se bomo še dolgo spominjali lepega sprejema, ki smo ga napravili našemu vladiki.

COL Smrtna nesreča

Pred nekaj dnevi se je ponesrečil tukajšnji posestnik Franc Tratnik. Podiral je v gozdu drevo, ki je tako nesrečno padlo na tla, da je podrl po svoje široke veje nesrečnega Tratnika. Radi smrtnih rane, ki jo je zadobil, je kmalu nato umrl. Pokojnik zapušta številno družino, devet otrok. Naj počiva v miru!

VRTOJBA Slovo.

Radi zasebnih razmer se je poslovil od nas dne 24. t. m. g. Franc pl. Locatelli in se preselil k svojemu zetu v Maribor. Širok je bil znan po goriški okolici in Vipavski dolini kot izbrani lovec, dolgoletni župan občine Vrtojba, po vojni pa cerkveni kličar. V pravem pomenu besede mož trdnega prepričanja. Ganljivo se je poslavljati v nedeljo od vseh znancev in prijateljev, kateri ga bodo bridko pogrešali. Od vseh priljubljen, je bil vsaki družbi dobrodošel, celo njegovi sovražniki so mu ob slovesu z solzami v očeh segli v roko.

Sivolasemu starčku, kateremu kljub visoki starosti, usoda ni dopustila, da bi jesen svojega življenja prebil na rodni grudi, želimo še mnogo let v novi domovini, da bi v miru in v zadovoljnosti preživel.

Našemu starosti in jubilatantu: «Kol'kor kapljic, tol'ko let!»

ERZELJ Strela udarila v hišo

Pred nekaj dnevi je tukaj ob priliki nevihte treščilo v hišo Fr. Vrčona. Strela v ostalem ni napravila nobene škode. Kmalu pa bi zahtevala človeško žrtev. Svinčila je namreč skozi dimnik v kuhinjo, kjer je sedel na ognjišču Miroslav Mesesnel, star 28 let, ter držal na rokah svojega malega sinčka. Skoro na čudežen način se otročičku ni zgodilo prav ničesar, dotični je strela precej osmislila in opekla očeta. Domačini so brž poklicali vipavskega okrožn. zdravnika dr. St. Pavlica, ki je ponesrečencu dal prvo zdravniško pomoč. Upa se da nesreča ne bo imela hujših posledic.

TRENTA Blagoslovitev zvana. - Sveta Ana. Izletniki

V četrtek, 26. t. m., smo v Trenti, pred cerkvico sv. Ane praznovali blagoslovitev novega zvana. Zvon tehta 80 kg in je za našo malo cerkvico prav dovolj velik. Zvon je blagoslovil bovski dekan g. Klobučar ob asistenci dveh drugih duhovnikov. Zvona sta kumovala dva hotra in dve botrici. Takoj po blagoslovitvi so zvon spravili v zvonik, odkoder je kmalu nato zapel s svojim svežim glasom v naše lepe hribe. Po končani slovesnosti je soški župnik Munič daroval peto mašo, pred katero je g. Klobučar, bovski dekan, v lepi pridigi obrazložil pomen zvonjenja. Med mašo je pel pevski zbor, ki se je sestavljal iz samih izletnikov, ki so s hitelji od vseh strani, zlasti iz Bovca, da se navzijejo lepote tako

Reška pokrajina BISTRICA Tekma v balincanju

Dne 17. t. m. je bila tekma v balincanju med Trnovčani in Bistričani v prid revnim šolskim otrokom. Tekmo je na zanimiv način organiziral in vodil g. Andrijašič, ki je z razumnimi knjičnicami postavil pred težko preizkušnjo 40 igralcev, ločenih v 2 skupini. Le 8 jih je zlezlo skozi fino sito in je prestalo rigorozni izpit, ki jim je omogočil h končni tekmi: Alojz Primc, Fr. Butinar, Mate Ribarič in Fr. Stefančič za Trnovce in Ivan Derenčin, Ivan Kovačič, Fr. Smrdelj in Peter Peterlin za Bistrico. Dolgo je nihala sreča in kazalo je, da bo zmagala Bistrica. Končno je s spretno narejenimi «šest» skočil kazalec z 18 na 24 in zmago so odnesli Trnovci. — Kot vedno v takih slučajih je tudi pri tej tekmi padel marsikak dovpt in marsikatera rama se je nagnila na levo ali desno. Tako je bilo in bo vedno v tekmah. Do sedaj poznamo Trnovce kot dobre pevce in dobre balincarje. Imajo še druga dobra, ki so morajo stopnjevati. Le zmerno in preišljeno po poti k dobremu, plemenitemu in koristnemu. Petje je čustvena stran, balincanje skromna zabava. A so še druge zabave ki vsebujejo materialne in moralne koristi, n. pr. dobro čtivo. Tudi tukaj moramo z izravnano tekmovati. Sprememba pozivlja.

Znanost in umetnost O ekonomskih loncih

Ker se v svojih člankih vedno obračam le do čitateljev, dasi mislim pri tem tudi na ono piščo število čitateljev, ki se po prečitnem podlistku potrudijo, da vsaj v naglici preide tudi moje članke, hočem današnjim članek posvetiti našim sedanjim in bodočim hišnim gospodinjstvom. S tem pa nikakor nečem odvrniti od čitanja močnejši spol, tudi za njega bo morda kako koristno zrno. V zadnjem času se je namreč precej razširila uporaba ekonomskih loncev, ne morda toliko radi tega, ker je izšla potreba iz vrste hišnih gospodinj, kakor radi uspešne reklame tozadevnih tovarn. V bistvu se ti novi čudežni lonci v ničemer ne razlikujejo od znanega lonca, ki ga je izumil že l. 1861. Denis Papin in ki nosi po njem ime Papinov lonec.

Znano je, da ako segrejevo kako tekočino, narašča s tem njena temperatura, da pa naraste samo do določene meje. Ko doseže namreč tekočina določeno temperaturo, ne raste ista dalje, tudi ako še tako močno kurimo. Temperatura se ne izpremeni, dokler se vsa tekočina ne izpremeni v pare. To temperaturo imenujemo vrelišče. Vrelišče vode je približno pri 100° C. Vrelišče pa ni zavisno od tekočine, temveč tudi od pritiska. Tako zavre voda na visokih gorah že pod 100° C. Obratno pa moramo vodo, v zaprti posodi segreti nad 100°, da zavre. V prvem slučaju je namreč značilni pritisk manjši kakor v dolini. V drugem primeru pa ne morejo nastajajoče pare odhajati, pridružujejo se zraku

nad vodo in povečajo tako pritisk. In ta pritisk ravno otežuje izločitev pare iz vode. Temperatura vode mora še rasti, tako da premaga pritisk nastajajočih par zunanji pritisk. Navadni (normalni) pritisk znaša 1 atmosfero, to je 1 kg na vsak cm². Temu pritisku odgovarja joče vrelišče vode je 100° C. Če pritisk podvojimo, je vrelišče vode 120°; pri pritisku 3 atmosfere 134, pri 4 atmosferah 144, pri 5 pa 152° C.

Od temperature vode pa je zavisna njena topilnost, in ta prihaja predvsem v poštev pri kuhanju. Zaman bi skušali skuhati meso pod 100° C.

Papinova ideja je bila ravno zvišati vrelišče in tako pospešiti kuhanje. Lonec, ki ga je tako izdelal, je bil močan kovinski lonec, ki je bil nanj pritrjen pokrov z vijaki in ki je imel varnostno zaklopko. Ako je pritisk v loncu prevelik, se zaklopka odpre, del pare odhaja; stvori se lahko zato nekaj nove pare, s čimer se temperatura zniža.

Papinovi lonci so s časom dobili razne oblike. V bistvu razlikujemo lahko dve vrsti: 1. take lonce, ki sličejo v glavnem Papinovemu loncu in imajo od zunaj pritrjen pokrov, in sicer bodisi trdno ali prožno, in 2. takozvane avtoklave z notranjim pokrovom, ki ga pare same pritisnejo k posodi; odtod tudi ime avtoklav (samozapiratelj). Pri vseh pa se izpopolnjuje neprodornost z obročem iz lepence, kavčuka ali posebne pripravnice snovi med pokrovom in loncem.

Po večini so vsi ti lonci iz jekla ali železa. Največkrat so pokositreni. Toda kositer se pri višji temperaturi prerad odlučni, radi česar je premnogokrat ponovno pokositrenje potrebno. V zadnjem času so se prikazali na trgu tudi še ološčeni (emajlirani) lonci, pri katerih odpade ta nedostatek. Izdeležujejo se pa tudi Papinovi lonci iz aluminija.

Ker so vodne pare pod večjim pritiskom silno nevarne, je jasno, da mora nuditi tak lonec vse potrebne varnosti, da ga lahko rabi tudi kuharica brez posebnih navodil. Navadno nosi vsak lonec piščal, ki se da uravnati na zaželeni pritisk. Ko se ta doseže, zapiska piščal in opozarja s tem, da je treba nadaljno kurjenje ustaviti. Piščal se zamaši, lonec se odstavi od ognja in se pusti, da se ohladi tako dolgo, kolikor je prej trajalo segrevanje. Sveža mehka zelenjava se tako skuha v desetih do štirinajstih minutah (5 do 7 minut pri ognju, enako dolgo od ognja proč). Juha se skuha v 30 do 40 minutah. Seveda je čas odvisen tudi od ognja in od velikosti lonca.

Ker pa je piščal lahko zamašen in bi torej odpovedala, imajo lonci še druge varnostne priprave, kakor varnostne zaklopke (tudi piščal ni nič drugega kakor varnostna zaklopka), ali svinec, ki se pri določeni temperaturi tali.

Večji lonci so opremljeni še s termometri in manometri in morajo biti pregledani od pristojne oblasti.

Prednost Papinovih loncev obstoji v tem, da se gotove vrste jedil bolje prekuha, sicer pa, da se pridobi na času in na denarju. Da se pridobi na času, izhaja

že iz zgornjih podatkov. Da pa je uporaba takega lonca tudi iz ekonomskega stališča priporočljiva, hočem osvetliti na podlagi primera. Mislimo si lonec 6 l napolnjen z vodo 15° C. Segreje to vodo v Papinovem loncu do 135° C. Ker potrebuje vsak l vode 1 kalorijo, da se segreje za eno stopinjo, bo to v potrebnih 6 × (135 - 15) = 720 kalorij. Ako bi segreli to vodo v navadnem loncu, bi dosegli k večjemu temperaturo 100° C. V to potrebna množina kalorij bi znašala 6 × (100 - 15) = 510 kalorij. Da pa skuhamo kaj v tej vodi, mora pri temperaturi voda delj časa vreti. Recimo, da se tako pretvori ena četrtina vode v pare. Da se pretvori 1 l vode pri 100° v pare, je potrebnih 538 kalorij, za naš 1,5 l vode torej 1,5 × 538 = 817 kalorij. Pri uporabi navadnega lonca bi potrebovali skupno torej 1327 kal., v Papinovem loncu pa samo 720 kalorij, to je približno 45% manj. Prodajalci sicer trdijo, da se prihrani od 50-60%, v resnici pa znaša prihranek od 30-40%. Najbolj izdaten je seveda pri uporabi plinske kurjave, ker se ta ogenj takoj lahko ugasne.

Jedila, skuhana v teh ekonomskih loncih, ne izgube ne na okusu ne na redilnih snoveh. Edini pomislek je glede vitaminov, toda tudi v tem oziru ni stvar povsem jasna. So vitamini, ki se uničujejo že pri 80°, so pa drugi, ki prenesejo kaj temperature nad 100°, da so le v dobro zaprtih posodah, kar je ravno pri Papinovih loncih. Sicer pa je v tem oziru najboljši priporočljiva kolikor mogoče raznolična hrana. L. Č.

Še nekatere revije

Da bo slika popolna naj poročam še o nekaterih revijah.

V Ljubljani izhaja že eno leto elitna revija «Razlogi», ki ima popoln značaj salonskih revij, katerih znak je razkošje, šport, gledališki igralci, kino radio, v literaturi in znanosti pa površnost in plitvost. S tem sicer nečem trditi, da je vse plitvo, kar je izšlo v prvem letniku tega lista, saj so med pisatelji in pesniki, ki so prispevali svoja dela, nekateri odlični sodružniki. Prvi znak elitne revije je, da ima slednja številka nov barvan ovtitek. Opremlili so jo razni slovenski slikarji več ali manj srečno; celo naš Čargo je med njimi. Da zavzemajo med ilustracijami igralci in pevke kine-matografske zvezde in plesalko

(Dalje na IV. strani)

POSLANO

Podpisani Kobec Ivan Marija iz Sv. Marije Magd. spodnje št. 880 izjavljam, da ne pripoznam dolgov, ki bi jih napravila moja žena Terezija. (674) Ivan Kobec.

*) Za članke pod tem naslovom odklina uredništvo vsako odgovornost.

MALI OGLASI

- VINO ISTRSKO najboljšo vrsto, pristno zajamčeno, dobite založniki in gostilničarji v vsaki množini: Istrski teran, burgundec, pinot in belo malvazijo. Najnižje cene. Vsaka pošiljatev se izvrši takoj. Naslov: Nikola Draghičchio - Parenzo. 692
HISNO 40-50 letno pridno v gospodinjstvu iscem. Zahteva se mala vinikularna kavgija ali poročilo. Plača po dogovoru. Samo pisarne ponudbe. Turco, Sv. Mar. Madd. Sup. 397, Trst.

ZAHVALA Ob prebrdki izgubi naše nad vse ljubljene MILENE Izrekamo tem potom vsem sorodnikom prijateljem in znancem najsrčnejšo zahvalo. Pred vsem se zahvaljujemo domačemu gospodu župniku za zadožbo tožbo ter č. č. župnikoma in A. dovščine in Šturj za pogrebno sprejeto, študentskim pevcom pa za pretresljive žalostne, bližnjim prijateljem pokojnice in domačim dekletom za krasne vence in cvetje, gospod. č. č. Subiljevi pa za krasen govor pri odprtem grobu. Bog poplačaj obilo vsem, ki so spremlili pokojnico na njeni zadnji poti. USTJE. 26. julija 1928. Družina Bratinova.

PRASICERJEVI Dva mrjasa za spuščanje in sicer: nemške plemenite pasme (Deutscher Edelschwein) in nemške plemenite pasme (Deutsche veredeltes Landschwein) ima Mras v Tolminu (pri spuščevalnici žrebcev) Mrjasi so čistokrvni in zanjamočni dobri plemenjaki, v nasprotnem slučaju je spuščanje brezplačno. 796

POROCNA soba iz parjenega bukovega lesa, zajamčena L. 1400.—, josenova L. 1600.—, druga v izlozbi L. 1800.—. Posamezne postelje 160.—. Türk, Cesare Battisti 12. Pazite na številko. 797

DVE POSTELJI oddan poštenima delavcem. Petrovič, via Rismondo 12. 798

SPREJMEM pomočnika, prvo moč. Anton Milavec, kovač, Prestranek. 800

KOLESA, 12 mesecev zajamčena, od L. 200.— naprej. Prodaja tudi na obroke. Trst, via Alessandro Volta 4, blizu ljudskega vrta. 789

SOBA z eno ali dvema posteljama se odda poštenima delavcem. Naslov pri tržaškem upravnistvu. 791

SOBA, v okolici Trsta, blizu morja, prazna ali z opremo, se odda. Na lov pri tržaškem upravnistvu. 792

NAZNANJAM, da sem odprl 16. julija krojačnico za moške obleke. Sprejemam vsakovrstna naročila ter jamčim za točo in dobro postrebo. Filipič Anton, krojač, Col 23, Repentabor. 781

PENZIONAT za deklice iz boljših rodbin, ki želijo izpopolniti svojo izobrazbo. Tečaj za nadaljevalno izobrazbo, tečaj za jezike, glasbo, tance itd. Kraina lega, dobra prehraba. Prospekte in pojasnila daje voditeljica M. Chr. Auer, Merano, Maia Alta - Villa Imperiale. 793

PRI SV. IVANU se išče 4 prostorna hišica s vrtem, ne daleč od tramvajev. Ponudbe pod «Sv. Ivana» na tržaško upravnistvo. Posredovalci izključeni. 794

MLADENIC, srednješolsko izobražen, s tremi leti tajniške službe in najboljšimi spričevali išče primerenega mesta. Ponudbe pod «Služba» na tržaško upravnistvo. 795

ZALOGA papirja Uvoz in izvoz na vse kraje. Cene ugodne. Tvrška G. Dollinar, Via Ugo Polonio 5, Trst. 252

VIPAVSKO VINO. Kmetijsko društvo v Vipavi ima veliko zalogo izvrstnega domačega, namiznega in desertnega vina in reoška. Kupci se vabijo. 760

MLIN v Nabržini se prodaja. Pojasnila daje lastnik istotam. 777

S PRVIM avgustom se odda petosobno stanovanje z vsemi pritlikalnimi, v novi palači na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Cenjene ponudbe na: Ljubljana, poštini predal 85. 784

UCENEC, več slovenščine in italijanščine, išče mesta v kakršnikoli trgovini, najraje na deželi. Nabrežina 233. 785

V MARIBORU se prodaja velika dvanadstropna, trgovska hiša, z dvoriščem, industrijskim poslopijem, z dobro vpeljano špecerijsko trgovino, še enim posebnim lokalom in 11 stanovanji, na eni najprometnejših cest. Cena vsemu 215.000 Fr., z opremo in zalogo trgovine vred. Pojasnila daje Franjo Nemeč, Nabrežina, postaja. 788

SREČO, pove avtorizirani grafolog. Via Pietà 12, vrata 6. 790

BABICA, izkušena, sprejema noseče na dom. Via Crispi 50, prej Chiozza. 799

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 322

BABICA Emerschitz - Sbaizer, diplomirana, sprejema noseče, moderna oprema, zdravniška pomoč, dnevna hranarina L. 25. Via Farneto 10 (Ginnastica, podaljšana), lastna vda, telefon 20-64. 308

Vsled pozne sezije LIKVIDIRAMO vse letne potrebščine po najnižjih cenah: Crepon Mussola, fantazija Mussola, rožnata Platno, svileni fantazija cnotne barve Perkall žrtani Zeffri Oxford Popeline Creton in češki mušlin, zajamčene, pralne barve Razno blago Kopalne obleke Gobasto blago za kopalne plašče. Vsako sredo razprodaja ostankov All'Economia Familiare TRST, Piazza Ponterosso 5

ZLATARNA IN UZARNA JAKOB BEVC Trst, Campo S. Giacomo 5 Darovi za birno. Popravila ur in zlatih predmetov. Cene zmerne. (481) Cene zmerne.

KURJA OČESA z mazilom se odpravijo takoj FARMACIA SPONZA, Trst, V. a Tor 5 Pterio 19 Pazite na ponaredb. Dnblva se v vseh lekarnah po znani cen L 3

TOVARNIŠKE CENE! PELKARA POTREBŠČINE za kovače, mehanike in mizarje samo pri PELLER, KAHAN & C. Trst, Via S. Nicolò št. 12

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina (151) Roman v štirih delih Iz ruščine prevedel L. V.

Milica je opazila, da mož molči in je sabe volje, toda delala se je, kakor da tega ne vidi, in bila je vesela in prijazna. Ko sta pa ostala sama, si je grof vihal brke in rekel: — Predvidevam, da mi bo prebivanje v Vsesvjatskem malo prijetno. — Zakaj pa? — Kot «gost» svoje žene se čutim v precej nerodnem položaju. Nisem te hotel prekinjati v navzočnosti ljudi; toda napravila si mnogo šuma zaradi malenkosti. Seveda, imajo pravico jeziti se, toda priznaj, ali je kaj žaljivega za ženo nemškega častnika, če te sprejemajo z besedo «Willkommen»? — Ne gre za besedo, ampak za namen, in bivšemu lakajmu ne dovoljujem, da bi me učil, kaj naj delam. Žal mi je, če sem te užalila, ko sem te imenovala svojo «gosta». Bog mi je priča, da te nisem nameravala žaliti in te smatram tu za gospodarja kakor sebe za gospodinj, toda morala sem tako nastopiti, da bi se ta podlež ne ščutil s teboj. Ne mrmraj, moj dragi medved, — je pristavila in se poredno nasmihala, — ves dobiček je na tvoji strani: tu te jaz sprejemam kot gosta, pri tebi pa so me sprejeli kot sovražnika. Grof ni mogel zatajiti smeha. — S teboj je svet izgubil čudovitega odvet-

nika in vedno imaš dovolj razlogov. Toda pustiva Libermana z vsemi njegovimi glupimi izjavami, zaradi katerih so morali trpeti ubogi delavci. Tudi nje bi bila morala pogostiti...

— To bi bila tudi napravila, če bi bili tu istočasno z ruskimi delavci; razjezilo pa me je, da so se vsilili na prvo mesto, in potem še Kantor s svojim zborom!...

Nekaj dni je prešlo mirno in veselo. Milica in grof sta posečala sosedo, pregledovala posestvo, ki je bilo tako obsežno in bogato, da se je grof čutil; prehod v posest in razne tozadevne formalnosti so vzele mnogo časa.

Predno bi začela s splošnim «čiščenjem», si je hotela Milica najprej vse ogledati, zlasti pa se posvetovati z Derevninom in očetom Nikandrom. Za sedaj se je omejila samo na to, da je zamenjala del hišnega služabništva z Rusi; odslovlja je tudi hišno, ki je bila sestrična Malvine Millerjeve. Liberman je molčal ter zatajeval jezo, ker je računjal, da nevihta preide; vključ tu, da si je v teku dolgih let nagrabil precejšnje premoženje, se mu vendar ni hotelo zapustiti tega «toplega gnezda». Bivša kneginja Repjeva se še vedno ni pokazala, a njen lepi Moric je odšel po opravkih v Jekaterinoslav.

Nekoč sta grofica z možem obedovala v Turovu in Dmitri Pavlovič je prosil Milico, naj potrdi račune njegovega upravljanja in naj bi skupno rešila nekatera gospodarska vprašanja. Bila je soglasna s tem ter odšla z Derevninom v njegovo delovno sobo, medtem ko sta se grof in Kiti zabavala z igro.

Ko je pregledala in potrdila račune in odobrila gospodarske načrte, je Milica izbrabila priliko ter mu povedala, da namestava odslovliti Libermana in združiti upravo Vsesvjatskega in

Turovega. V ta namen je pripravljena izročiti vso upravo Derevninu. Ako hoče, si sme vzeti pomočnika in začeti s preobrazovanjem Vsesvjatskega, t. j. najprej je treba izgnati roparsko zalogo, ki se je tam vgnezdila. Derevnin se je zahvalil, se naslonil s komolci ob mizo in se zamislil; njegovo obličje je izražalo skrb.

— Zelo sem vam hvaležen, Milica Jurjevna, za izkazano mi zaupanje, toda ne vem, če bom zmogel delo, ki mi ga nalagate? Vi si ne morete niti predstaviti, kaj se tu godi in kako težko bo pregnati od tu nemško zalogo. Kakor s pajčevino so omrežili vso okolico in imajo vse v rokah. Povsod imajo zveze, a njihova odkrita predrznost se stadi vsakemu poštenemu človeku in tako trdno so med seboj zvezani, da je človek brez moči napram njim, zlasti ker jih državna uprava odkrito ščiti.

— Kaj? Torej mislite, da je nemogoče spraviti proč teh gospodov?

— Nikakor! Je že mogoče pregnati jih in to tudi moramo storiti, toda borba bo dolgotrajna in težka, ker so se trdno vgnezdili tu ter imajo v svojih krepkih naših kmetih, katere primorajo celo k izseljevanju; in ne preostaja jim drugega, kakor umreti od gladi, ali se upreti. Glede tega vam moram povedati, Milica Jurjevna, da se že nekaj časa bojim izbruha ljudske nevolje.

— Zaradi Libermanovih podlosti?

— Ne samo zaradi njega, dasi je on tu eden glavnih krvocevov; toda splošno sejejo ti pritenci s svojimi zlorabami in krutostmi, na primer, tvornice: v prvi je ravnatelj starejši sin Kranzeja, Libermanovega pomočnika, v drugi Merderfeld, nečak bogatega Sjarotentskega kolonista; oba sta velika podleža. Vsa upravná

mesta imajo Nemci, celo polovica delavcev je prišla iz Nemčije in ti imajo vse mogoče prednosti...

— Jutri obidem vse tvornice in napravim tam red, — ga je prekinila Milica, ki je vzklopela od jeze.

— Vendar pa bodite previdni, Milica Jurjevna. Zadeli boste naravnost v sršenovo gnezdo. Predolgo časa so nezakonovano zlorabljali svoj položaj, zato so postali skrajno predrzni in dovoljujejo si naravnost neverjetne reči. Evo vam primera: Libermanov sin, inženir, je nedaleč od tu dobil izvrstno službo pri železnici; pogosto prihaja v Vsesvjatsko na lov in na oddih k svojemu očetu. Vsak njegov obisk se konča s kakšnim neprijetnim dogodkom, ker ta dečko se mu včasih zgodi, da obstreli je s šibrami nekega norčute iz nas. Obstrelil je s šibrami nekega dečka v nogo, potem pa se je izgovarjal, da je deček sam kriv, ker je tekel slučajno pred zajcem, ki ga je Fric hotel ustreliti. Nehote se mu včasih zgodi, da obstreli kmetovo živinco, — kravo, svinjo ali ovco, toda to je še nedolžna zabava. Lansko leto pa je v Mihajlovki povzročil veliko nevoljo. Ta nesramnež je prišel nekdo nedeljo v vas in ravno pred cerkev, ko je ljudstvo hodilo od maše. Začel se je norčevati iz vernikov ter zasmehoval pravoslavje in svetnike. Ko so mu kmetje začeli odgovarjati, jim je začel groziti s puško, in da bi jim dokazal svojo spretnost v streljanju, je pomeril na križ na kupoli in ga prestrelil. Ljudska jeza je bila tolikšna, da je samo svečenik rešil tega podleža gotove smrti, malo je manjkalo, da ni izbruhnil upor. Toda stvar so pomasili po zaslugi nekega visokega pokrovitelja, ki štiti koloniste. Priznali so, da je bil junaški Fric pijan, Liberman pa je plačal vse stroške in daroval nov križ.

vseh položajih, pri delu in na političnih prvo mesto, ni treba še posebej poudarjati. Tudi športniki, posebno pa zrakoplovci, niso na zadnjem mestu. Posebno častno mesto med ilustracijami zagovema domače filmske igralke iz Ljubljane in Zagreba. Če pošlje taka „zvezda“ listu pozdrav na dopisnici, je treba dopisnico kličirati, akotudi ta pozdrav priča, da gospodična niti slovensčine ne zna. V te oziru posnemamo Pariz in Berlin in baš to je, kar listu jemlje značaj resnosti. Pač pa ne smemo prezreti, da so med sotrudniki lista Ksaver Meško, Ivan Lah, Juš Kozak, Lojze Gradnik in drugi. Tudi ne smemo prezreti, da je list prinesel vrsto pesnetkov del slovenskih oblikujočih umetnikov, zakar mu moramo biti hvaležni. Ne samo radi pesnetkov samih, ampak ker list lahko zanese misel za umetnost v tiste pridobitne in elitne kroge, ki se po navadi še spominjo ne nanjo. Tisti prispevki pa, ki že po imenu ne jamčijo za zrelost, so precej šibko začeti, posebno par črtic in nekaterih pesmi. V slučajih suše list stori boljše, če se omeji na prevode. V splošnem je list zanimiv. Če bo skrbel, da bo rastele navzgor, bomo dobili list radi katerega nas hiti po vsebini ne po obliki ne bo treba biti sram pred drugimi narodni.

Se eno revijo imamo, za katero malokdo ve. Ta revija je „Novi čas“. Mesečnik za izobrazbo se sam imenuje. Nekaka družinska revija je to, ki od novega leta izhaja v Ljubljani. Prej je izhajala v Ameriki. Skozi dolgo dobo trinaestih let. Lastništvo je spoznalo, da bodo Slovenci v Ameriki počasi izginevali. Pisatelj tam ni. Da bodo ameriški Slovenci še nadalje imeli dobro urejano revijo, so jo preselili v Ljubljano. Po prvih štirih številkah soede, je revija res dobra. Izhaja v velikem formatu na šest in tridesetih straneh s prilogo za drobiž. Glavni urednik je Vinko Košak. Pri prvi sodeluje več mladih moči. Prva številka se je spomnila Zupaniča. Med leposlovnimi sotrudniki je Bogomir Magajna s črtico „Vlak“, Mile Klopčič je prabil pesem iz kitajščine „Suša“. Dalje srečamo v listu Korosko narodno blago. Ostali članki so poučni. Med najzanimivejšimi so članki ameriškega urednika Keržeta. Ta opisuje Ameriko v vsaki številki z ene strani. V prvi številki je opisal njeno posebnosti, kako je v Ameriki vse na veliko, vendar je pogosto vse skupaj samo pesek v oči. Nadalje jo opisuje kot deželo tujcev, kako se ob sami Amerikanci ne morejo udomačiti v nji, njih življenje se zdi samo prehodno. V zadnji številki nam jo slika kot brezobzirno izkoriščevalko človeških sil. Na vsak način te slike niso simpatične zanjo. Pisane pa so tako, da jim moramo verjeti. Vsem člankom poljudno znanstvenega značaja se pozna tehnost. Niso samo mašila, človek jih bere z zanimanjem in koristjo. Nekaj praktičnega, ameriškega imajo na sebi. Preveč bi bilo, če bi vse naštevati. Naj omenimo le nekatero. Članek „Izvrženci“ nam slika tista plemena ki jih je ljudstvo izločilo izmed sebe: Zide, Cizane, Cagote, Etv. Narodopisno zanimiv je članek „V deželi pritiklavcev“. Vinko Košak poroča v drugi številki o „Pancrovi“ z zemljevidom. Ivo Premec piše o „Bogastvu svetov“, ki je nekak uvod za njegov naslednji članek o Maksimu Gorkem za njegovo obeltnico. Zanimiv je tudi članek Slavka Gruma „Seksualna vzgoja mladine“. Igor Borkin opisuje „Makedonijo in njene revolucionarje“. Leposlovnih in poljudno znanstvenih člankov je še cela vrsta. Iz navedenih si lahko ustvarimo površno sliko lista, ki je po vsebini tehten, zanimiv in posređen in ne bo izvrstno služil samo Slovincem v Ameriki, ampak tudi mnogim čitateljem v domovini.

Ze šesto leto izhaja v Ljubljani „Gruda“, skromen družinski listič, ki ga izdajajo pod okriljem Kmetijske stranke. Listič izhaja v malem obsegu na štiri in dvajsetih straneh in prinaša leposlovje ter poljudne članke. Prva številka se je spomnila jubileja Otona Zupaniča. Glavno povest je za to leto napisal Joža Lovrenčič; imenuje se „Pereči ogenj“, povest izpod Javnika. Razon te povesti srečamo navadno v vsaki številki še po en leposlovnih prispevek, pred Daudeta in Octava Mirbeaua. Pesnice so redke in borne. Ostali članki so bolj praktičnega gospodarskega kot pa poljudno-znanstvenega značaja. Dr. Rosina obdeluje v več številkah „Makedonsko vprašanje“; Miloš Štiber riše „Teško stanje kmetijstva v Nemčiji in nauk za Jugoslavijo“. Albin Prepeluh piše o „Našem socialnem vprašanju in kmetijski mladini“, itd. Na koncu so dodane rubrike „Organizacijski vestnik“, „Kotiček za dekleta“ in „Raznoterosti“. Da list izhaja že šesto leto, je znak, da se kljub svoji skromnosti močno zasidral med kmetosko ljudstvo.

Pavel Bojan.

Naročajte in širite „EDINOST“

Česa nam bo nudila bodočnost?

Razvoj tehnike je naučil človeka, da je začel rabiti izraze kakor „nemogoče“ „umislek“ zelo previdno. Razvoj zadnjih desetletij tehnične dobe je dokazal, da se je dala marsikatera dozdnevno abotna misel v razmeroma kratkem času uresničiti in vsak dan nas bliža novim udejstvitvam in novim izpremembam.

Ni treba, da sežemo kdove kako daleč nazaj, da pojasnimo duševni preobrat v nas samih, ki ga je povzročila tehnika. Danes imamo že vsakemu lajku predobro znane tehnične udejstvitve kakor: avtomobil, zrakoplov, rotorsko ladjo, turbinske lokomotive, radio, telegrafijo slik in dr.

Kmalu bomo strmeli v nove izume: v raketni avto, raketni zrakoplov, vseмирske rakete, ki so vsi najaktualnejše tehnične naloge sedanosti. Zo se razpravlja o novih oblikah prometa, obravnavajo se javno vprašanja, s katerimi so se še pred nekaj leti bavili izključno te znanstveniki. Razmeroma hitro se je moral lajki živjeti v novo dobo. Skoraj vsako leto je prineslo nove izume in nova presenečenja, s katerimi se je moral vsak v najkrajšem času spriznati, da ga ni zadel upravičen očitke, da ne koraka z duhom časa.

Danes živimo drugače kakor prej. Recimo pred petdesetimi leti. Današnji človek se prej prilagaja novotarijam kakor je to stori prejšnji. Pogled na razvoj minulih desetletij zadostuje, da začrtamo razvoj v bodočnosti.

Ozrino se najprej na sedanost in spoznalni bomo, kaj vse so morali v teku leti izpremeniti. Pred vsem je vprašanje ureditve prometa, ki postaja vedno bolj pereče, ker se gibljejo neznanske množice ljudi na relativno majhnih površinah. Prišli smo do vprašanja velenosti. Poleg cestnih in podzemeljskih železnic treba še tri, štiri, pet nadstropij cest druga nad drugo. Ena naj bi služila za tovorni promet, druga za tramvajске zveze, tretja za avtomobile, četrta za pešce. Na strednih površinah bi bila pristanišča za letala i. t. d.

Nadalje bi bilo treba nekaj izumiti, kar bi ublažilo ropot, ki moti mirno delo v velenosti. Tu že začne delovati domišljija: sestavljen naj bi se nekak izolator, nekak čelada, ki bi se nataknila na glavo in ki bi posrkala ves ropot po ulicah, tovarnah. V Ameriki že imajo take čelade zoper ropot, ki so se zelo obnesle in brez katerih ne bo mogoče delati mirno v večjih mestih.

Očitno je, da se vse bolj in bolj pomehanizuje. Človeka bodo vedno bolj nadomeščali stroji. Stroji ga izpodrinejo. Če postane danes na kakem mestu nepotreben, postane jutri drugje zoper potreben. Izumilo se je že letalo, ki leti po zraku brez pilota. Načrt takega letala se je bil že pred leti pojavil, a je na to nenadoma izgubil. To letalo se je gonilo s prenosom energije v daljavo in krmarilo z zemlje. Na pogrnjeno mizo, za katero je sedel krmitelj, so padale silke pokrajnje in letala, tako da se je lahko razgledal krmitelj po silkah na svoji mizi in ukrenil potrebne okrete.

Kdor ima vsaj nekoliko domišljije, si že lahko domisli kako obliko in kakke mere zadobi bodoča vojna. Ne bo več ne požrla ne uporabljala toliko množic. To ne bo več boj iz bližine, borili se bodo na daljavo dvajsetih do petdesetih kilometrov. Vojna se bo bila na daljavo. Oblaki plina pohite z vetrovi črez deželo in v nekaj minutah če ne še prej bo njihovo pogubno delo končano. Nešteta krđela letal bodo brnela po zraku in se napadala. Pokanje topov bo neusmiljena simfonija v zračnih višavah.

Načrti kako se bo pridobivala v bodočnosti energija, meji večkrat z domišljijo. Čeprav je z raztopitvijo premoga po postopanju profesorja Verginsa uspelo, da se da premog dobera izkoristiti se vendar povsod trudi, da se najde nove možnosti za pridobivanje energije. Ze davno pred vojno se je začela graditi v Nemčiji in sicer v Schleswig-Holsteinu naprava, ki naj bi izkoriščala višinsko razliko morja med plimo in oseko z avtomatično delujočimi zatvorniki. Bistveni nedostatek čitv v tem, da se da na ta način energija pridobivati le v presledkih in ne redno.

Drugi načrt je izkoriščanje različne vodne temperature. Ni dolgo od tega, ko smo se bavili o tem predmetu pod naslovom „Upokojeva vročina“ tudi v našem listu. Naj ponovimo na tem mestu. V tropskih morjih je površina morja vroča, voda v večjih globčinah pa ima zelo nizko temperaturo. S pomočjo posebnih ceví, v katerih se dviga voda sama od sebe, bi se spravila mrzla voda brez strojev na površino.

V zadnjem času se je skušalo izrabiti gibanje morske vode za pridobivanje energije, izkoristiti so hoteli celo gorkoto zalivskega toka. Drug vir energije se skuša dobiti v zraku. Tako je znano, da izkorišča Fletnerjev rotor zračne toke. Neki francoski izumitelj se trudi, da bi mu dali zračni tokovi energijo, da jih izkoristi, kakor se izkorišča pri mlinih na veter. Plauson v Hamburgu pa namerava uporabiti zračno elektriko na pr. pri nevihtah, sledič dojetvu,

da je zemlja negativno, zrak pa pozitivno električen. Posebno napravljeni balončki vise v višini petih sto metrov nad zemljo, da črpajo energijo. Izračunilo se je pa, da nastopa pač jaka napetost, da je pa tok sam tako neznan, da bi ne bilo delo, ki bi ga napravil, v nobenem razmerju s stroški.

V tropskih krajih skušajo izkoristiti solčno vročino. Taki poskusi segajo v stari vek, najnovejši poskusi s solčnimi stroji, ki nabirajo z zrcali in lečami gorkoto in jo odsevajo na posode s tvarinami, ki rade zavrejo, so dokazali, da se dajo na ta način proizvajati precejšnje količine energije.

Druga možnost izkoriščanja solčne energije tiči v kemičnih postopkih. Nekemu amerškemu raziskovalcu je uspelo v tem oziru, proizvajati z baterijo takih fotokemičnih stanic tok, ki je malo hišico nekaj dni preskrboval z razsvetljavo.

Poleg vode in poleg zraku skušajo pridobiti tudi hlapave iz zemlje v ta namen, da bi proizvajali energijo. Pomislimo le na tako zvane geizirje (tope vrele) v Islandiji in na hlapove, ki vro iz zemeljskih luknj na boraks-kimnih v Toskani. Po poročilih znamenitih inženjerjev so poskusi v Toskani popolnoma uspeli. Podobno se tehnično izkoriščajo hlapovi v Larderellu (pokrajina Pisa), v Kaliforniji in Kanadi.

Se nekaj besed o razdelitvi energije v bodočnosti. Vsak pozna radio in ve, da sprejme tudi najmanjši deloc energije, ki jo izžareva oddajalo, sprejemna antena. Ni težko, misliti si sistem, ki bi bolj racionalno deloval. Zamislimo se v tako vrsto energije, ki bi ne izgubila brez koristi v vsemirju, ki bi jo marveč dolečen cilj ujel in izkoristil vkljub njeni težnji, razširiti se. Na drugi strani bi si lahko predstavljali stanje, pri katerem so aparati loveči energijo, tako popolni, da bi se mogoče le kak neznan odloček izžarene energije izgubil, t. j. da bi ga sprejemni aparati ne ujeli.

Vsa ta izvajanja so le pomanjkljivi načrti, kaj neki nam prinese bodočnost. Razvoja ne moremo točno prerokovati. Bodočnost jo ubere večkrat po drugi poti. Toliko je pa gotovo: tem načrtom, pa naj se nam dozdveajo še tak fantastični, ne moremo odtegniti svoje vere in svojega zaupanja, tembolj, ker tiči že v marsikaterem kal udejstvitve in bodočnosti.

Prosto po Böhneju.

Zavisti vredna bitja

Iz Geninove knjige „Daljni otoki“ posnemamo vtise in doživljaje pisatelja na njegovem potovanju na čudežni otok Bali.

„Malajci, pravi pisatelj v omenjeni knjigi, so veliki otroci, ki ljubijo svoje sonce. Ugaja jim čepeti ure in ure na tleh in gledati v kokosove palme. Pri tem štejejo kokosove orehe. A ne morda tako le v mislih, ne, oni prepevajo posamezna številka, prav tako kakor se prepeva pesem — šest in dvajset — trideset — z globokim orientalskim odmevom. Tu pa tam pejejo do sto! Toliko orehov je bilo torej na palmi. Nato vtaknejo nekaj v usta, da žvečijo, in začnejo z nova šteti.“

Mnogo je palm z mnogimi orehi. Tako gre dan za dnem. Kaj naj bodo Malajcu palače, ko pa lahko prebije krasne dneve in lepe gorke noči pod svojimi palmami? Čemu naj se trudi in naj dela, če mu pa takorekoč sadje zraste do ust? Palma ne zahteva od njega nobenega dela, nobenega gnojenja, nobene nege. Vse preskrbi sama. On lahko spi, ona mu kljub temu donša na leto nekaj dolarjev. In kaj pomenja že en sam dolar za Malajca! Dolar je premoženje! Za stotinko si kupi že cel sveženj banan. Njegova zemlja mu rodi riž, dovolj zanj in za družino.

Malajci so najbolj nedelavno ljudstvo pod milim solncem. Prav nič niso častilakomni. Prirojena zadovoljnost jih ščiti pred lastnostmi, ki jih zahteva mo od vrlih ljudi. In ko nima ničesar, leže in zaspi.

Težko je tem ljudem kaj do-povedati. Njihovi neizurjeni možgani sploh ne sprejemajo nobene misli. So dobrohotni, če bi pa morali kaj napraviti ali izvršiti kak ukaz, kratko malo ne razumejo ničesar. Slednjič se človek naveliča in napravi najrajši vse sam, da se ne jezi in da se ne vznemirja z njimi.

Ne poznajo prepira. Med sabo so kakor velika družina, koje člani slušajo slepo najstarejšega.

V Soerabaji je povozil šofer dečka. Rjave noge dečka so prišle pod voz. Nesreča se je dogodila pred hišo starišev. Zenske so zakričale, a nato je bilo vse tiho. Oče je prišel bled iz koč. Potegnili so dozdnevno mrtvega dečka izpod avtomobila, oče ga je nesel v naročju v hišo. Nobena beseda, noben pogled. Lju-

dje so se bili zbrali okrog avtomobila. Šofer je vso zadevo pojasnjeval: deček je pritekel naravnost iz hiše pod avtomobil. Ljudje so poslušali šoferja in se odstranili mirno brez vsakega očitka. Tudi policist je prišel, bos s krivo sabijo. Ni si znal pomagati, tekel je v kočo, pritekel k avtomobilu, pa zopet v kočo. Toda tudi z njegovih ust ni bilo slišati očitka. V družini se je zgodila nesreča, le na to so mislili. Da bi kdo mislil na krivca, ne.

Tako sta nekoč trčila dva kolosarja Malajca. Z vso silo. Eden je zletel na to stran, drugi na drugo. Ko sta se končno z vsem naporom vzdignila, sta se približala drug drugemu, režala sta si v obraz zadovoljno, srečno. Nobeden se ni vprašal, kdo je zakrivil nesrečo. To se je dogodilo v velikem mestu, kjer niso več ljudje tako brezbržni nekdanjo ravnodušnost z občutljivjimi žvici.

Ta ravnodušnost, ta hladnokrvnost pripravi Evropejca večkrat do obupa. Posebno Srednjeevropejci ne morejo razumeti, kako morajo biti ti ljudje zadovoljni v svojih ubožnih kočah, medtem ko si postavljajo tuji z denarjem, ki si ga služijo v njihovi domovini, krasne palače. Samo kak filozof se more vprašati, bi li ne bilo bolje, odpovedati se vseh vrtil, ako bi mogel biti človek prav tako srečen, ako bi mogel prav tako z nasmehom na obrazu ležati pod palmami in preštevati pevaje kokosove orehe.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Boj zoper telovnik

Ako primerjamo težo moške obleke s težo ženske obleke, dobimo velikansko razliko. Vsako leto, ko se pojavijo vroči poletni dnevi, se oglašajo glasovi po vsem svetu, ki zahtevajo reformo moške obleke. Najskečajnejši reformisti zahtevajo reformo moške obleke. Najskečajnejši reformisti zahtevajo mesto hlače in jozica uvedbo starorimske toge. Bolj praktični strokovnjaki menijo, da se da rešiti vprašanje moške obleke z uvedbo bluze, ki se običe vrh srajce. Po njihovem zahtevu ne stopi poleti noben možki v Ameriki na ulico z jopičem. Vsi nosijo le tako vrhno srajce brez telovnika in brez jopiča. Drugi so zoper zoper to vrhno bluzo, ki bi spominjala le preveč na žensko modo. Najboljša rešitev tiči v tem, da se izloči iz moške obleke telovnik. Hlače in jopič so potrebne, telovnik pa ni. Proti odpravi telovnika bi govorilo edino le dejstvo, da bi imeli potem toliko in toliko žepov manj. Kam bi spravili uro, belečnico, svinčnike, peresnik, ključje, drobiž in druge predmete? Vse to spravljati v hlače ali v jopič bi bilo prenerodno. Boj proti telovniku se pa z vsakim letom nadaljuje in uspeh v tem boju bi znižal ceno moški obleki, ker bi se prihranilo dvajset odstotkov blaga. Ker bi bila na ta način vsaka obleka bolj poceni, bi si vsakdo omislil večkrat novo obleko in bi na ta način imele tovarne in krojači več zaslužka.

Poklicna prerokovanja

Na zadnjem zborovanju Udruženja ženskih društev v Berlinu so zahtevale zborovalke, naj se s posebnim zakonom kaznuje poklicno prerokovanje. Svoje zahtevo utemeljujejo s slučajji, ki so se vsi dogodili v najnovejšem času. V Monakovem je bilo prerokovano neki ženski, da se bo njen mož ustrelil. Žena se je tako ustrašila, da jo je zadela kap. — Drugi je taka poklicna vedeževalka zatrđila, da bo v dva in trideset letu umrla. Ta je bila do svojega tri in tridesetega leta vsa žalostna, klavrna, otožna in pobita da bi jo bilo skoroda spravilo v blaznico. Komaj ko je prebila nevarno dva in trideseto leto, je ozdravela. Nekemu možu je izjavila vedeževalka, da mu je žena nezvesta. Mož je šel kratko malo domov, ubil ženo in obesil sebe. — Neki služabnik je prerokoval vedeževalka iz kvart, da se bo kmalu poročila. Ubožica se je od tedaj obesila vsakemu mladeniču okrog vratu, kdorkoli ji je prišel nasproti, in slednjič so jo radi poročne manje morali spraviti v norišnico. — Mlad mož je zvedel iz kvart, da bo umri oasilne smrti v mesecu juniju. Iz obupa je začel piti, opil se je vsak dan, prišel pod avtomobil, ki ga je povozil, toda to se je zgodilo v aprilu.

Uthotapljeni saharin.

Ko je dospel na nemško-poljsko obmejno postajo Katovice vlak, je carinarna temeljito pregledala vagon, napolnjen z vrečami cemen-ta. Ta vagon je bil namenjen iz Oppelna v Krakovo. V eni izmed vreč so našli veliko količino sa-

harina. Saharina se je hotelo utihotapiti za sto tisoč zlotov.

Podovala Američana.

Skoraj sedemdesetletna žena poštnega uradnika, gospa Terezi-ja Havelka, v Badnu pri Klosterneuburgu je postala dedinja velikega premoženja. Pred petdesetimi leti je imela s takratnim urad-nikom pri nacionalni banki, Stah-loom, ljubavno razmerje, iz katerega se je rodil sinček. Da bi se poročila, ni imel Stahl dovolj velike plače. Zato je šel v Ameriko, kjer je postal v teku let zelo bogat gos-pod. Njegova nekdanja ljubica se je poročila pozneje s poštnim urad-nikom Havelko. V vojni je padel njen nezakonski sin. Stahl je ob-iskal po vojni svojo nekdanjo pri-jateljico in njenega moža. Sedaj je došlo iz Amerike poročilo, da je Stahl umrl in da je zapustil svoji bivši prijateljici 1.250.000 dolarjev (skoraj 24 milijonov lir). Ameriški konzulat je obvestil gospo, da je dediščina naložena pri neki ame-riški banki.

Zadnja vožnja kapetana

Ko je priplul parnik „Aquitania“, prihajajoč iz New Yorka, v Southampton na Angleskim, se je zgodil tragičen slučaj. Znani in obče priljubljeni kapetan James Charles, ki je bil napravil po pet-desetletnem nepretrganem službo-vanju zadnjo vožnjo črez Atlantski ocean, hotel iti v zasluženi po-koj, je umrl na krovu ladje v trenutku, ko se je ta ustavila v luki. Zadel ga je hla kap.

Najdobe iz pradavne dobe

Od ameriškega naravoslovnega muzeja v New Yorku v severne kraje odposlana ekspedicijska je našla na Alentskih otokih leseno krsto s štirimi popolnoma ohranjenimi mumijami, ki izvirajo brez dvoma iz kamene dobe in so potemtakem deset do dvajset tisoč letih stare. Krsta se je odkrila le slučajno v neki skalnati duplini. V eni polovici obsežne krste je bila mumija kakega kralja ali poglavarja, kakor se sodi po dragocenih oblikah. V drugi polovici so ležali mož, žena in otrok. Mumije, ki so bile, kakor že omenjeno, popolnoma ohranjene, nimajo nobene podobnosti ne z belim plemenom niti s prebivalci Alentskih otokov. Nj-hov izraz je popolnoma mongolski, kar bi potrjevalo domnevo, da so prebivalci v Severni Ameriki v predzgodovinski dobi ljudstva mongolskega plemena, ki so bila prišla iz Azije črez Beriško ozi-čno v Aljaško.

Belgijski kralj dedič

V Angliji se je vršila zapuš-činska razprava po umrli nek-danji kraljici Charlotti, ženi nesrečnega meksikanskega kralja Maksimilijana. Po končani razpravi je najvišji sodni dvor nakazal belgijskemu kralju in sodedičem dediščino, ki se ceni na 126.000 funtov šterlinov.

Loterijske številke

izžebane dne 28. julija 1928.

VENEZIA	19	26	82	63	56
TORINO	41	5	25	20	21
ROMA	80	46	72	60	63
PALERMO	44	53	1	39	13
NAPOLI	24	9	87	83	3
MILANO	72	3	50	25	27
FIRENZE	86	14	77	15	74
BARI	75	47	57	36	31

Automobilaska proga

Trst-Lokev-Divača-Senožeče
PODJETJE BRUNELLI
Odhodi s trga Oberdan.
Vožni red od 15. junija do 30. septembra.
Delavniki:
Odhodi iz Trsta: 12. in 17.30.
Dohodi v Senožeče: 13.30 in 19.
Odhodi iz Senožeče: 7. zjutraj in 18.30 zv.
Nedelja:
Odhodi iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.
Dohodi v Senožeče: 9., 16. in 17.30.
Odhodi iz Senožeče: 7., 18.30 in 18.35.
Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13.—, Trst-Senožeče in nazaj L 16.—

Automobilski prog

Ghiozza-Villa Revoltella-Cacciatore
Vsako nedeljo in priznan praznik od 15.30 do 20.30 neprenehoma.
Navadna vožnja L 3.— s povratkom L 5.—

FERRO CHINA PIGATTI
Otkrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
TELEFON 15-04. TELEFON 10-04.
registrovana zadruga z nacionalnim jamstvom
Via Milano št. 29, pridišče (vojal XXX oktobra)
Obrestuje hranilne vloge po 4 %
Večje vloge, vzamne ne odprave, po dogovoru. - Trgovcem in obrtnikom obsejja tekoče računov. - Bančni in obrčni plačilni zavod sam.
Izvršuje nakazila pod ugodnimi pogoji za Jugoslavijo in ostale inozemske trge.
Sprječena vsa plačila na čisto račun v BIRANJE ter hla obrestuje najugodnejše. - Banje posejita na mehaniz. poroštvo in zastavo vrednostnih papirjev ali drobnoceni. - Ekspeditura trgovske cikle.
Brodne ure od 9. do 12. in pol popoldne in od 2. in pol do 4. popoldne.

RESTAVRACIJA „ALLA MARINA“
Trst, Riva N. Sauro 2 — Tel. 39-77
je lokalni katekru dajejo prednost tujei in tržaški gostje vsied izborne italijske kuhinje in bogate izbire rib. Cene zmerne. Lepa lega s krasnim razgledom na morje. Govori se več jezikov.
Lastnik G. Goron.

Automobilaska šola
Trst — Via Imbriani šte. 14
Popolni tečaj teorije, vožnje in poprav od L 100.— naprej.
Državni patent zajamčen v 8 do 15 dneih.

FALCERI LUIGI
ZALOGA POHIŠTVA
Trst, Via Fonderia 10 (bladišče) in 12, l. valstr.
Poročne sobe, orehove, bukove, topolove, kostanjeve, mahagonije itd. Lakirano kuhinjsko pohištvo z mramorjem ali brez tega. Žinnice z žimo ali volno. — Vzmeli od L 60.— naprej. 506
Prodajajo se tudi posamezni kosl.
— Najnižje cone v Trstu. —

Zahtevajte vedno originalno steklenico!
Acqua di Alabarda
vsebuje kalin,
ki je dobro sredstvo proti IZPADANJU LAS in ščit kri.
LEKARNA CASTELLAROVICH - TRST
LASTNIK F. BOLAFFIO
Via Giuliani 42 (Sv. Jakob)
Gorica — Flegel, Via G. Carducci 9

Dr. SARDOČ
ZODODRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

VELIKI DOHODI
POHIŠTVA
dunajski tipi, navadni in luksuzni, po zelo znižanih cenah.
R. CAMONOV
Viale XX Settembre 33

ZDRAVNIK
D'Fran Gruden
ordinira v TRSTU
VIA S. LAZZARO 23, II. n.
(traven kavarna Rona)
od 10. in pol predp. do 15
V NABREŽINI ordinira samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu)

Insertirajte v „Edinosti“